

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Дваесет и осмата седница на
Собранието на
Република Македонија,
одржана на 14 септември 1999 година

Седницата се одржа во просториите на Собранието на Република Македонија (сала број 1) со почеток во 13,40 часот.

Седницата ја отвори и со неа раководеше д-р Саво Климовски, претседател на Собранието на Република Македонија.

САВО КЛИМОВСКИ:

Ја отворам Дваесет и осмата седница на Собранието на Република Македонија.

Констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинство пратеници во Собранието и дека Собранието може полноважно да одлучува.

На седницата поканети се претседателот на Република Македонија господин Кирил Глигоров, претседателот и членовите на Владата на Република Македонија.

За денешната седница го предлагам следниот дневен ред.

- Предлог на одлука за изменување на Одлуката за именување претседател, членови на Државната изборна комисија, секретар и нивни заменици.

Дали има некој предлог за изменување и дополнување на предложениот дневен ред? (Нема).

Ве молам да гласаме по предложениот дневен ред.

73 пратеници гласаа за, 3 се воздржани и 21 пратеник гласаа против.

Констатирам дека е усвоен предложениот дневен ред.

Минуваме на точката од дневниот ред.

- Предлог на одлука за изменување на Одлуката за именување претседател, членови на Државната изборна комисија, секретар и нивни заменици.

Предлогот на одлуката Ви е поделен.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор?

Јас би го замолил најнапред претседателот на Комисијата за избори и именувања да даде кратко образложение.

Има збор господинот Чедомир Краљевски, претседател на Комисијата.

ЧЕДОМИР КРАЉЕВСКИ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, јас како претседател на оваа Комисија стојам зад образложението дадено, поделено во Предлог одлуката.

Но, сега би сакал покрај тоа образложение да изнесам пред Вас некои мои лични видувања кои кореспондираат со даденото образложение во Предлог - одлуката.

Најпрво би сакал да кажам нешто во прилог на правниот основ и регуларноста на постапката, по однос на смената на претседателот и одделни членови на Државната изборна комисија од редот на судиите.

Според Уставот на Република Македонија Собранието на Република Македонија е претставнички орган на граѓаните и носител на законодавната власт на Републиката.

Покрај својата примарна функција и надлежност што се состои во донесување на закони и други прописи, Собранието има надлежност кога тоа е предвидено со закон или друг акт и да конституира одредени органи и институции и да избира или именува, односно отповикува, менува и разрешува одредени лица, функционери кои вбројуваат во персоналниот состав на тие органи, или институции. Така во членот 12 став 3 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија е утврдено дека, претседателот, членовите на Државната изборна комисија, секретарот и нивните заменици ги именува Собранието. Понатаму во ставот 4 е утврдено дека претседателот, членовите на Државната изборна комисија, секретарот и нивните заменици се именуваат на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата.

Според тоа, Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија е дециден дека Собранието на Република Македонија е единствениот орган кој на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата ги именува претседателот и членовите на Државната изборна комисија. Забуна кај опозицијата или кај поединци во опозицијата, внесе членот 32 став 1 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, каде што стои дека претседателот и членовите на Државната изборна комисија и на изборните комисији и нивните заменици именувани од редот на судиите, ќе ја извршуваат својата функција до истекот на времето за кое се именувани.

Па од оваа одредба влечат погрешен заклучок за нивна апсолутна непроменливост и предлагаат како можност за персонални промени во Државната изборна комисија од редот на судиите на Врховниот суд или да се смени оваа законска одредба во собраниска постапка за промена на закон или да се користи институтот интерпелација. Застапниците на ставот за апсолутна непроменливост ги прашувам дали според оваа одредба претседателот и членовите на ДИК не би можело никако да се разрешат доколку целокупното нивно работење е оценето од некој релевантен политички субјект како пристрасно.

Дали не смее Собранието кое ги именувало согласно членот 12 од Законот за избор на пратеници на предлог на Комисијата, да ги смени доколку оцени дека има пристрасност на одделни членови на ДИК, кон одделни политички партии. Сметам дека и опозицијата кога би била на место на позицијата доколку оцени дека има таква пристрасност и неправилност во работењето на одделни членови или на претседателот на ДИК, па ако сакате и на било кој функционер кој го именува Собранието, ќе пристапи кон нивно, односно негово сменување. Заклучокот за апсолутна непроменливост е погрешен.

Прво, ниту во Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, ниту во Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, ниту во било кој позитивен пропис постои некоја забранувачка норма, која би го ограничила Собранието во неговата законска надлежност да менува одредени функционери од одредени институции, во конкретниот случај претседател или член на ДИК и нивни заменици, според која норма претходно би требало да бидат исполнети одредени услови за да може Собранието да пристапи кон промена на конкретниот функционер. Пример за постоење на таква ограничувачка норма е Законот за радиодифузна дејност, каде во членот 29 став 3, е утврдено дека мандатот на членовите на Советот за радиодифузија за времето за кое се избрани, може да им престане ако се осудени за кривично дело за кое е пропишана казна во траење од најмалку шест месеци, или ако се осудени за кривично дело или друго дело што ги прави недостојни за вршење на функцијата, како и за неоправдано отсуство од работата на Советот повеќе од шест месеци. Што значи дури и ако се исполнети некои од наброените услови Собранието дури тогаш ќе може да го разреши конкретниот член на Советот за

радиодифузија.

Според тоа, да заклучиме дека што не постои во законите и во другите позитивни прописи специјална ограничувачка норма, тогаш Собранието е слободно во рамките на своите законски надлежности да врши промени во персоналниот состав на ДИК од редот на судиите. Ако веќе е апсолвирано и е сосема јасно дека членовите на ДИК и на изборните комисији на Изборните единици, именувани од редот на судиите не се апсолутно непроменливи, а постои оценка за лошо работење и сомнеж за пристрасност за некои од нив и барање за нивно сменување, тогаш Собранието во корелација со политичката процена на сопственото парламентарно мнозинство го избира можниот легален начин за нивно менување. Во конкретниот случај поради итноста на настаните што следат и спречување на настап, на последици што не ги сака никој, верувам ниту позицијата ниту опозицијата, а тоа е постоење на макар и трунка сомнеж во регуларноста и резултатите за избор на претседател на државата и во духот на народната "поарно да се спречи, отколку да се лечи", а во конкретниот случај се работи за нешто што ако настапи не може ниту да се лечи. Се одлучи за директно менување на претседателот и членот на Државната изборна комисија од редот на судиите на Врховниот суд.

Имено, постапката за интерпелација подразбира проток на рокови што во институт во конкретниот случај го чинат без предметен, со оглед на тоа што во однос на изборите за претседател на државата ќе добие карактер на пост фестум. Чинам дека нема потреба од елаборација колкаво време ќе ни биде потребно ако одиме со постапката за промена на законот.

На ова место би кажал една суштинска забелешка која се состои во тоа што, на крајот на краиштата било кој од можните легални начини да се одбере, исходот ќе биде идентичен, а тоа ќе кореспондира со волјата на парламентарното мнозинство. Оттука забелешките на опозицијата добиваат демагошки призив и се во функција на политички маркетинг, а никако заложба за правна држава и одбрана на демократијата, како што опозицијата сака да го претстави случајот во јавноста, бидејќи во случајот се демократски и е во согласност со правото. Тука би спомнал и примери од досегашната собраниска практика, кога на ваков начин, односно со директно разрешување биле сменети неколку носители на јавни функции. Таков е случајот со Јавниот обвинител на Република Македонија, директорот на Македонската радио-

телевизија, Управниот одбор на Македонската радио-телевизија, составот на Државната изборна комисија за избирачки список, членови на управни одбори по Јавни здравствени организации.

Второто нејасно прашање за опозицијата и пак би кажал за дел од позицијата е тоа дали разрешувањето на претседател, на член на Државна изборна комисија, или на нивни заменици од редот на судиите на Врховниот суд на Република Македонија, подразбира нивна смена со исто така од редот на судиите на Врховниот суд на Република Македонија, како што е старото решение во член 13 став 1 од Законот за избор на пратеници, или пак треба да се примени членот 4 став 1 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на пратеници кој стапи во сила на 4.08.1999 година, според кој претседателот и два члена на Државна изборна комисија и нивните заменици се именуваат од редот на дипломирани правници со положен правосуден испит и најмалку 10 години искуство на правни работи, а кои не се членови на политичка партија. Чинам од реакцијата на опозицијата по однос на ова прашање и преминување на теренот на ова прашање, дека во однос на претходното прашање во врска со надлежноста на Собранието за директно сменување на претседателот и член на Државната изборна комисија и на нивни заменици, опозицијата остана без правни аргументи, кој заклучок произлегува од самиот факт што опозицијата се префрли на ова прашање, а кој потег директно го исклучува постоењето на претходното прашање. Ако веќе е апсолвирано и е неспорно дека Собранието е врховен државен орган, кое има право да именува одредени членови, односно претседател на ДИК и нивни заменици од редот на судиите на Врховниот суд на РМ, тогаш е најисправно да се примени позитивната законска одредба со која се регулирани условите за именување на претседател и двајца членови на ДИК и нивни заменици, а тоа е одредбата од член 4 став 1 од Законот за изменување и дополнување на Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, која ја дерогира одредбата од член 13 став 1 од Законот за избор на пратеници, а тоа значи условите да бидат именувани претседателот и два члена на ДИК се положен правосуден испит, дипломиран правник со положен правосуден испит и најмалку 10 години искуство на правни работи и не членување во политичка партија.

Комисијата за избори и именувања заведе став во духот на ваквото позитивно

законско решение и по сите одржани седници на Комисијата за избори и именувања на кои на дневен ред беше точката за изменување на Одлуката за именување претседател, членови на ДИК, секретар и нивни заменици на Собранието му предложи Предлог - одлука соодветна на заземениот став. Комисијата и сега не отстапува од заземениот став иако на прв поглед можеби не изгледа така. Имено, поради политичка прагматика, а и поради изјавата односно оставката на господин Павел Манев, Комисијата изврши корекција во однос на предлогот за претседател на ДИК и наместо Павел Манев, пензиониран судија на Врховниот суд го предлага Јосиф Луковски досегашен заменик на претседателот на Државната изборна комисија, инаку судија на Врховен суд на Република Македонија, а на негово место односно на местото заменик претседател на ДИК Благодородна Дулиќ, судија на Врховниот суд на Република Македонија. Ова значи дека во множеството дипломирани правници со положен правосуден испит и најмалку 10 години искуство на правни работи, не членување во политичка партија се содржи под множеството судии на Врховен суд. Па последното предложено решение е во духот како на член 13 став 1 од Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија, така и во духот на член 4 став 1 од Законот за изменување и дополнување на законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија.

Но мој личен став, го кажувам мојот личен став е дека било какво решение кога се во прашање судии не е во согласност со член 100 став 3 од Уставот на Република Македонија, каде дословно стои: судската функција е неспоива со вршење на друга јавна функција и професија или со учленување во политичка партија. Па оттука се доведува во прашање и уставноста на самиот член 32 од Законот за измена и дополнување на Законот за избор на пратеници.

На крајот со елаборацијата за правниот основ и регуларноста на постапката би ја коментирал и заканата на опозицијата, дека ќе го оспори менувањето на претседател и неговиот заменик и членот на Државната изборна комисија пред Уставниот суд на Република Македонија. Ваквата закана е дискутабилна со оглед на фактот што се работи за персонална смена, што не може да биде предмет на постапка пред Уставниот суд на Република Македонија, бидејќи не се работи за оценка на уставноста или законитоста на некој општ правен акт што го носи Собранието.

Вториот дел од моево излагање е во врска со причините за сомнежот што продуцира иницијатива за смена на претседателот и еден член на ДИК од редот на Врховниот суд на Република Македонија. Основ за ова сомневање дава работата на ДИК во спроведувањето на парламентарните избори 1998 година. Имено од самиот почеток на парламентарните избори па се до нивното привршување работата на ДИК се одвиваше надвор од очите на средствата за јавно информирање со што им беше ускратено правото на граѓаните и на учесниците во изборите да бидат навремено и точно информирани за текот на работата на ДИК и за одлуките на ДИК кои беа од важност за спроведување на изборите. Праксата што беше наметната од претседателот на ДИК и одреден број членови од редот на судиите на Врховниот суд, кои со оглед на нештата и функцијата што ја заземаат, односно избрани се како судии и треба да ги штитат интересите на граѓаните и се најповикани да го спроведуваат изборниот закон често пати одлучуваа на штета на дел од учесниците во изборите. Апсурдно беше целата македонска јавност да биде информирана за резултатите од изборите од партиските штабови, а не од ДИК, а која за таа цел впрочем е и основана. Сето тоа се правеше да се внесе забуна кај граѓаните, а со што се покажа и пристрасноста на претседателот и на одделни членови на ДИК, кон партиите што во тој период беа на власт. Впрочем за лошото работење на ДИК зборуваат извештаите и оценките на ОБСЕ - специјализирана организација на ОБСЕ за избори, оценувајќи ја истата како нетранспарентна и крајно не ажурна во објавувањето на првичните резултати од изборите.

Познато е дека Либерално - демократската партија на почетокот на 1998 година поднесе интерпелација за работата на претседателот на тогашната Републичка изборна комисија, госпоѓата Ристова поради самоволно и незаконско предлагање на членови на изборните органи кои ги спроведуваа предвремените избори за совет на општина Битола во март 1998 година. Но и покрај таквата оценка за работата на ДИК бевме убедени дека истите ќе се корегираат и овој став го потврдиме со продолжување на нивниот мандат. Но, веднаш на стартот на претседателските избори претседателот и одреден член на ДИК самите се погрижија да ни го демантираат ставот. Лошата пракса востановена во спроведувањето на парламентарните избори 1998 година од страна на претседателот на ДИК и на дел од членовите на ДИК продолжува и на почетокот

на работењето на оваа Комисија при спроведувањето на Закон за избор на претседател на Република Македонија и Закон за избор на пратеници на Собранието на Република Македонија и во овие претседателски избори. Еклатантен пример за продолжувањето на лошото работење на оваа Комисија, е изменувањето на одлуките за именување на членови на изборните комисиии на изборните единици.

Имено, Државната изборна комисија како што објавија сите средства за јавно информирање спроведувајќи го Законот, именува членови во изборните комисиии од политичка партија во опозицијата која на последните избори не освои најмалку пет проценти од гласовите од избирачите кои гласаа. Така Социјалистичката партија на Македонија, заедно со четири политички партии на пропорционалниот принцип освоила 4,7% од гласовите, што значи по пропорционалниот принцип нема ниту еден пратеник. На мнозинскиот принцип Социјалистичката партија на Македонија освоила само 1,05% гласови односно едно пратеничко место. Претседателот на ДИК, како и членовите, иако знаеле дека Социјалистичката партија на Македонија не освоила најмалку 5% гласови од избирачите кои гласале, што е законски основ за учество во изборните органи, со една само ним својствена смисла на импровизација погрешно ја примени одредбата од член 16 став 2 од Законот за избор на пратеници на Република Македонија.

Сето ова ни дава за право да донесеме заклучок во правец на постоење на можен субјективизам во вршењето на функцијата претседател и член на ДИК од редот на судиите на Врховниот суд на Република Македонија. Во прилог на ова говори и фактот што во изборот на претседателот и членовите на ДИК од судскиот состав не учествувала ниту една партија од сегашната позиција. Во контекст на ваквиот можен субјективизам и личните релации на член на ДИК со некои од кандидатите за претседател, а тоа е сегашна нова ситуација.

Од сето досега кажано произлегува и целта на измените во Државната изборна комисија, а тоа е спроведување на фер и демократски претседателски избори, согласно законските решенија предвидени во Законот за избор на претседател на Република Македонија и Законот за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија.

И на крајот како гаранција на прокламираната цел, е фактот што секој од

коалиционите партнери, односно ЛДП, ДПА, ДА и ВМРО-ДПМНЕ имаат свој кандидат за претседател.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на претседателот на Комисијата за избори и именувања господинот пратеник Чедомир Краљевски за образложението на Одлуката.

Дали некој друг бара збор?

ЉУБИСАВ ИВАНОВ:

Јас мислам кога се прават пресметки треба да се вклучат луѓе што ја разбираат математиката и на база на знаењето на математиката, може да се пресмета која партија колку освоила гласови. Фрапантно е да се изнесуваат податоци кои се тотално неточни. Социјалистичката партија во коалиција со други партии освои 71.471 глас, а тоа е некаде близу 6,5%. Без коалицијата е околу 60 и неколку илјади, а тоа е 5,41%. Тоа стои во извештајот на Државната изборна комисија и лесно е тоа да се пресмета. Денеска постојат толку современи средства за пресметување, некогаш ако се работеше со рабуш, денеска се работи со најсовремени машини, така што изнесувањето на толку неточни резултати пред јавноста, навистина нема никаква смисла и не води кон ништо, затоа што луѓето велат "ако козата лаже, рогот не лаже".

МЕРСЕЛ БИЛАЛИ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, бидејќи на таа седница на која било на дневен ред ова прашање не сум бил присутен, веројатно ќе кажам нешто што веќе е кажано тука, а сигурно ќе успеам да кажам нешто што не е кажано тука, единствен извор на тоа што е кажано начелно мене ми служеа пишаните, односно печатените медиуми и коментари.

Јас би се осврнал на прашањето како ова како процедура и законска, односно незаконска регулатива се прави, односно дали при ваквата постапка се запазуваат законите, постапката, процедурата, актите и т.н.

Начелно никој мислам дека не е против тоа да се вршат одделни промени, измени, корекции па и кадровски се со цел ако тие промени, ако тие измени, ако тие разрешувања, именувања или кадровски освежувања, или како сакате можете да ги наречете имаат цел за една по успешна работа, по квалитетна работа и по професионална работа. Но, без оглед на тоа и тука сепак има ред. Треба да има ред, затоа што постојат норми, постојат акти, а постои одредена пропишана процедура. Сега последните измени и дополнувања на

Законот за избор на претседател на државата предвидува според мене една нелогична формулација, меѓутоа, сепак тоа е дел од позитивното право и мора да се почитува како такво.

Од овој Закон и од другите акти произлегува дека Државната, односно се уште постојната Државна изборна комисија ја заштитуваат два акти.

Првиот акта е Одлуката која се уште е во сила, каде постои институтот мандат кој трае четири години, а според таа одлука односно правен акт донесен од ова Собрание, практично мандатот треба да трае уште две години на сегашната структура на ДИК.

Втората правна регулатива е Законот, иако пак повторувам и лично сметам дека тоа не е најсреќно, односно најлогично решение. Меѓутоа, сепак наведувам дека дел од позитивното право и како такво мора да се почитува.

Се поставува прашањето како може и смее да се прекинува институтот мандат. Тоа може да се прекине со оставка, разрешување со претходна интерпелација, кога ние прво треба да провериме дали за одделниот носител на јавната функција, констатираме дека има прекршувања на одделни законски прописи или дали заслужува одговорност или не. Потоа се донесува акт за разрешување. Значи практично се прекинува институтот мандат пред тој да истече, што не е направено во конкретниов случај. Уште повеќе сега кога имаме закон, односно тие измени во Законот за избор на претседател на државата, сметам дека уште повеќе разрешувањето е спротивно на правниот поредок, ако не постои претходен акт за потценување на работењето на овие лица кои ги разрешуваме. Јас не знам дали постои акт, со кој се разрешува претседателот на ДИК и други. Постои само акт со кој се констатира, а не постои акт со кој се образложува зошто им престанува нивниот мандат, со дебело образложение. Практично ако не е таков значи е анти законски и против уставен акт.

Ова мислам дека е само еден пример од бројните примери. За жал ние сме имале и се уште имаме таква ситуација, кога луѓето се разрешуваат со една многу банална формулација за не одговорно извршување на функцијата, без никаков меродавен факт односно без меродавни и важни аргументи кои се тие кои ја сочинуваат квалификацијата, што стои во актот со кој се констатира таквото разрешување. Ова не може поинаку да се квалификува освен идејно - политичка диференцијација, реваншизам, партиска држава, а како што знаете партиската држава воопшто не се

разликува од полициската држава. Не е меродавно мерило дали некоја држава е полициска или не по основа на тоа колку полицијата ги тепа граѓаните. Тоа не е мерило. Едноставно, мерило е тоа дали односно колку лош пристап имаат институциите, односно гарнитурата која ја води власта кон системот законите и институциите. Тоа значи правната држава.

Понатаму како се врши тој притисок во однос на граѓаните, институциите, структурите и т.н., вршење на диктат врз структурите и институциите, вршење терор врз слободно изразеното мислење особено медиумите и т.н. и на крајот мафијашки однос во клучните сегменти во водењето на државата. Мислам дека, секоја диктатура ги има овие елементи кои јас ги спомнав. Но, да се вратиме на конкретниот предлог.

Искрено да Ви кажам јас воопшто немам никаква намера да ја бранам госпоѓата Ингилизова, од причини што неа мислам сепак ја брани нејзиниот труд, таа успеваше во некои многу чувствителни услови да реализира избори. Тоа се факти. Дали сакаме ние да ги признаеме или не, тоа е наша работа, наша совест и наша одговорност.

Меѓутоа, јас сум против принципот на работа кој веќе се претвара во преседан односно вообичаеност на ова Собрание. За жал, не сакам да кажам дека се уште сегашниот претседател на ДИК е безгрешник. Напротив, секој што работи мислам дека греша. По најмалку се без грешници тие што предлагаат измени и дополнувања, што исто така мислам дека не е во ред така да се вика точката на дневниот ред, но тоа е тоа.

Настапот во црно бела техника во однос на некоја личност повеќе зборува за нас како личности, ако сакате и како претставници на граѓаните. Повеќе зборува за нашиот морал и за нашата одговорност, отколку за лицето кое е само прашање на привидната постапка и ќе ја смени, во стилот, што не е од нашата партија не вреди, макар да е од злато. Мислам дека, со тоа не може ништо да се добие, напротив како бумеранг може да ни се врати тоа со огромни опасни последици. Ние и ден денес сме сведоци, еве земете ја економската состојба, социјалната, финансиската. На секого му е јасно дека ние стагнираме. Место да одиме напред ние стагнираме со големи чекори назад. Секој се прашува дали со вакви трендови уште неколку месеци може да издржи целокупната структура на државата, а како тоа ќе заврши сепак тоа е друго прашање. На нас очигледно не ни функционираат институциите на системот, затоа што од тие институции сме ги истерале

способните кадри, а без способни кадри мислам не може ништо да се направи. Со неспособни кадри никаде не е направено некое способно дело. Исклучок од ова правило е само играта на среќа, но тоа е друго прашање.

Некој на своја одговорност или не одговорност пред некои јавни гласила се осмели да каже, ако ние односно нашиот кандидат не помине во втор круг, ние ќе ги бојкотираме изборите. Јас тој човек тука го прашувам јавно, а има и обврска да се изјасни пред граѓаните, зошто така мисли. Едноставно каде се аргументите тој така да има право да размислува, односно каде се тука интересите на граѓаните, на кои се повикува сегашната коалиција, каде се тука интересите на државата и т.н. Значи ние делуваме во стилот, ако не сме ние тука нека биде покољ, односно подобро и на комшијата да му цркне козата. Искрено барам образложение за таквите искажувања. Со ваква работа, ако малку имаме почит кон тие граѓани, што ни ја дале довербата, подобро е да си заминеме и тоа максимално што може да направиме за тие граѓани, можеме тоа да го направиме, да си заминеме што побрзо, затоа што ќе биде многу подобро за граѓаните.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Билали.

Има збор пратеникот Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Почитувани колеги, дозволете да го соопштам, односот на Пратеничката група на СДСМ кон предложената Предлог - одлука.

Предложените измени во составот на ДИК, претседателот и член на ДИК, именувани од составот на Врховниот суд и потребата од нивно менување. Покрај се и заедно со образложението кое го слушнавме, сепак за нас мотивите зошто се доаѓа до промената, остануваат многу нејасни. Имено не добиваме целосна слика и впечаток кои се вистинските мотиви за да се влезе во составот на промена на ДИК. Имаме впечаток дека од ден на ден како се разговара за Одлуката од страна на владеачката коалиција, секој ден се нудат едни, се испуштаат веќе изнесените аргументи или се модификуваат веќе изнесените аргументи, што остава впечаток дека мотивите се уште во искрена форма, длабоко во потребата за промена на ДИК не се објаснети пред ова Собрание. Останува исто така и проблемот со Законот кој за волја на вистината, на предлог на Владината коалиција и мнозинството во Парламентот се донесе со членот 32, кој децидно се спомна дека составот на

Комисијата од редот на судиите на Врховниот суд ќе си ја заврши работата до истекот на овој мандат, значи во наредните две и пол години и мислам дека исто така и оваа Одлука има сериозен проблем со својата законска базираност.

Исто така е чуден и односот на господинот Краљевски, кој еве сега ги соопшти, во рамките на новата мотивација, која секој ден е се понова и поразлична од претходната, дека дури и членот 32 има проблеми со својата уставност. Како да се работи за владина коалиција која не го предложила тој член 32 и која не го изгласала тој член 32, како да се работи за политичка опција која сега прв пат се среќава со тој член 32 и мотивите за негово однесување во законот, како да не постои амандманот со образложението зошто членот 32 е внесен, како да не постојат стенографски белешки од изјаснувањето на господинот Камбовски, кој без поговорно го најави, а потоа и го прифати со тоа образложение член 32, со укажувањето на овој Парламент и на демократската јавност дека член 32 се внесува токму со намера да се увери јавноста и опозицијата дека Владата и мнозинството нема намера со тогаш предложениот нов Закон, за избор да внесува и кадровски промени кои би можеле да се толкуваат дека одат во насока на создавање на клима за влијание врз ДИК. Како ништо тоа да не постои и сега одеднаш членот 32 е спротивен на уставноста и официјално од страна на Комисијата за избори и именувања се повикува на неговата уставност. Како ништо од ова да не важи.

Ако и денес не ја донесеме одлуката, ние се сомневаме дека утре ќе се извлечат нови и нови аргументи и повторно нема да дојдеме до суштината зошто всушност се менува ДИК.

Некои од оценките кои ги слушнавме за работата на ДИК во минатиот период особено од Парламентарните избори па наваму, се добива впечаток дека таа работела толку лошо, што би се запрашал јас лично дали оваа власт која е конституирана во Република Македонија, врз основа на толку лошо водена изборна постапка од страна на ДИК и како може да се конституира легитимна власт со толку лоша работа на ДИК, која, да е апсурдот поголем не е оспорена од опозицијата која ги изгуби изборите, туку од опозицијата која ги доби изборите. Мислам дека во мотивацијата има проблеми во два дела.

Едниот дел е во кој добивме 40-тина цитирања на членови од закони, уставни, одлуки па дури и закони кои немаат никаква

врска со закон и со оваа одлука, Законот за радио-дифузија, само да се најде некаква парамела, во врска со тоа дека оваа Одлука може евентуално да биде легитимна, а да веднаш потоа во образложението за политичките мотиви, зошто ДИК работела лошо. Ниту еден член од Законот за избор на пратеници и од сите членови на Уставот и на другите закони кои го уредуваат однесувањето на работењето на ДИК, не се именуваа ниту еден единствен член или став врз основа на кој се потенцира дека ДИК работи лошо. Тука немаше цитирање на членови, тука нема огрешеност по членовите, тука има само политички квалификации. Се согласувам едната е лоша математика, а другата е политичка волја да се изнајде она што не може да се изнајде.

Дури имам впечаток дека целата квалификација на законите кои се цитираат.... на Врховниот суд. Целокупното образложение на предлагачот мора да констатираме дека, би било премногу стабилно ако стои на стаклени нозе, значи стои по нестабилно отколку на стаклени нозе да би стоел предлогот. Ако внимателно се прочита образложението кое е единственото можно образложение, кое тука се достави се сведува на две работи.

Прво, промената на членовите на Изборната комисија се заснова на потребата од спроведување на фер и демократски претседателски избори, што имплицира директно дека доколку не се сменат нема да има фер и демократски избори. И.

Второто е дека има основ за сомневање, ова се цитати дека има оценки од домашна јавност и меѓународни набљудувачи дека изборите 98 биле не ажурни, не транспарентни и дека тоа ќе се случи и во 99 година.

Овие два стаклени аргументи би сакал да ги предизвикам со следново:

Прво, оценката дека претходните избори не се фер и демократски и заради тоа сега треба да се промени Комисијата, образложувајќи со потреба од спроведување на фер и демократски претседателски избори, мислам дека е излишна и мислам дека е во насока во суштина е против легитимитетот на денешниот Парламент и денешната власт и Влада во Република Македонија.

ТОМИСЛАВ СТОЈАНОВСКИ:

Имаме неколку амандмани, за кои Комисијата не се произнела и за тоа во овој случај имаме и писмено треба да се произнесат комисиите и за тоа реков да биде посебна точка на дневен ред.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Имам впечаток дека целата квалификација на законите кои се цитираат, се токму оние закони кои се во изминативе 12 месеци, една година донесени токму од парламентарното мнозинство, на кои укажуваме дека се недоследни, конфузни. Сега токму тие закони се цитираат по целата нивна конфузност и од нив може да се извлечат илјадници толкувања за тоа што всушност тие значеле. Така се толкуваат и членовите од Законот за избор на пратеници, така е толкуваат и членовите за Државната изборна комисија, членот 32 и т.н. Членот што значи 5% од гласачкото тело и т.н. Се се тоа конфузни толкувања на конфузни одредби донесени од парламентарното мнозинство. Сега тие се земаат не како хендикеп, туку како аргумент во раката за да се докаже дека тоа е заснованоста - конфузно толкување на конфузни закони, за конфузни мотиви за промена на Државната изборна комисија.

Остануваме на ставот дека Одлуката каква што е предложена е целосно спротивна на членот 32 од Законот за избор на пратеници, донесен и од ова Собрание и од ова парламентарно мнозинство и дека всушност оваа одлука е во сериозен судир со законите на Република Македонија.

Исто така многу е чудно што парламентарното мнозинство, откако ги усвои сите акти на Државната комисија пред 12 месеци, врз основа на што ја конституира својата власт и прогласи дека таа работела добро, со ниеден збор не го предизвика нејзиниот извештај и предлог за верификација на мандатите, дури и по распишувањето на предлогот на одлуката за избори на 31 октомври од страна на претседателот на Собранието согласно Уставот на 9 август не беше ништо споменато за Државната изборна комисија. Сега 40 дена после прогласувањето на изборите одеднаш Собранието 40 дена, ние сме поблиску до денот на изборите отколку што сме далеку од денот на распишувањето на изборите, значи сме во самата средина на изборниот процес, да одеднаш констатираме дека оној кој што го води изборниот процес, не го води добро од страна на власта. Власта на сред изборна процедура констатира дека, не се води добро од едно независно тело што се вели ДИК. И мотивите ги соопштува лутајќи по законите кои сама ги донела.

И тоа е основната база на која се гради промената на ДИК. Јас инсистирам мотивите да се изнесат, кои се сериозните и вистинските мотиви за промена на ДИК. Особено што и вчерашниот службен весник

веќе има, така да речам еден куп на акти кои ги има донесено ДИК, врз која сега се интервенира и која се оспорува со оценките. Дали е ова најава дека тие акти, тоа го барам како одговор господине Краљевски, дали е одговор дека овие акти кои веќе се во изборната процедура, објавени во "Службениот весник" и исто така допрва ќе бидат променети сега веќе од овој состав кој се предлага. (Реагирање на господинот Краљевски од место). Тоа е во надлежност на Државната изборна комисија, на која влијанието на коалицијата сега се зголемува. Тоа значи дека се подготвува терен веќе започнатите подготовки на изборите да се менуваат. Сите 6 кандидати да се наоѓаат во ситуација и демократската јавност, откако почнале изборните подготовки мораат да ги преименуваат, да ги прегрупираат своите политички намери, за да се снајдат во изборното законодавство. Да се промени се по ред повторно и да се доведат на крајот на краиштата со роковите и со начинот на кој се случува ова во прашање, било кој да може било кој од б-те кандидати на крај да излезе да рече извинете во ваква процедура на избори и на составување на ДИК, изборни комисији и избирачки одбори и не можеше да се случи друго освен вакви избори да имаме. Дали ова значи дека Државната изборна комисија има гаранција сега дека ќе ги објави резултатите пред партиите. Во членот на законот стои дека прелиминарните резултати се објавуваат во рок од 3 дена и Државната изборна комисија и на претходните избори ги запази тие рокови, меѓутоа овде не се цитираат прелиминарните резултати...

(Реагирање на пратениците од ВМРО).

..... не се цитираат тие членови, туку се кажува паушална оценка дека партиските штабови ноќта ги објавиле пред Државната изборна комисија. Јас ќе се потсетам на ова кога ќе завршат изборите. Да видиме дали има државна изборна комисија која може да ги објави пред 23 часот, кога сите ние ќе ги имаме резултатите неофицијално од нашите изборни штабови, на кандидатите...

(Реагирање на пратениците од ВМРО-ДПМНЕ од место).

... се се тоа паушални оценки и за да се сокрие суштината на смената на Државната изборна комисија.

Дозволете да потсетам уште нешто.

Оваа одлука денес беше предложена и пред десетина дена. Тогаш таа одлука имаше 4 сериозни проблеми.

Прво, немаше сериозна аргументација и образложение на мотивацијата, зошто се менува Државната изборна комисија.

Второ, се нудеше одлука која е спротивна на член 32 од Законот за избор на пратеници.

Трето, нудеше членови на изборната комисија кои не се членови на Врховниот суд на Република Македонија. И.

Четврто, се донесе во сосема не регуларна процедура.

Денес имаме ситуација кога два од овие проблеми се надминати. Оние што наново, што барем го почитуваа основот дека ќе бидат членови на Државната изборна комисија имаме надеж дека ќе се донесе во регуларна процедура, меѓутоа се уште останува проблемот со мотивите се уште останува проблемот со членот 32 од Законот за избор на пратеници на Република Македонија. Два од проблемите се надминати.

Дозволете да констатирам дека надминувањето на тие два проблеми се една мала победа на опозицијата во Парламентот и на демократската јавност во Република Македонија, а едновременно се голем пораз на коалицијата со некои исклучоци. Меѓутоа, констатирам дека се уште дел од проблемите ја следат оваа одлука и од тие причини СДСМ нема да биде во можност да се изјасни за одлуката, која е спротивна на член од законот односно која е спротивставена на законите во Република Македонија и е проблематично легитимна.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на господинот Никола Поповски.

За збор се јави господинот пратеник Абдурахман Алити.

АБДУРАХМАН АЛИТИ:

Господине претседателе, сакам да појаснам дека, причина за моето јавување е да заставам на страна на закон. Ниту на страна на некоја политичка партија, групација нечија или опозиција, едноставно сакам да бидам во одбрана на законот. Многу е опасно ако и понатаму продолжиме во Парламентот, наместо правото, наместо законот да владее волонтаризмот, волјата на мнозинството која се противи на законот. Законот е тој кој што треба да биде одраз на волјата, на мнозинството. Мнозинството ако сака нешто да чини или не чини таа своја волја треба да ја преточи во закон и тогаш ќе биде и регуларно и процедурално правно исправно и т.н.

Една чудна логика се наметнува тука со тврдењето дека било што да рече некој тука во Парламентот, тоа нема да биде никаква аргументација, туку едноставно ќе биде политички маркетинг или нешто друго.

Прогласувањето на другото мислење, на нечие друго мислење априори е априори да се прогласи дека тоа е невалидно, мислам дека е голем проблем. Голем проблем и за сегашноста и за иднината на демократијата во Република Македонија. Јас обрнувам внимание само на еден дел од аргументацијата изнесена усмено пред Парламентот.

Од прилика беше речено дали смената ќе се врши со интерпелација, со разрешување и т.н., исходот се знае однапред дека тоа ќе биде така односно ќе биде донесена одлуката за разрешување. Опасна логика. Верувајте ми многу опасна логика. Според таа логика од денеска, ако е таа логика исправна сите болници во Република Македонија треба да ги отпуштат болните, затоа што тие и така ќе умрат. Дали ќе умрат денеска, дали после 2 години, после 10 години сосема е неважно. Важно е дека тој ќе умре. Значи ако претседателот на Изборната комисија ќе биде разрешен, односно ќе му престане мандатот по 2 години, може сега да му престане мандатот. Ако на него може да му престане мандатот со интерпелација, значи може и на незаконит начин и спротивно на член 32 од Законот, да му престане мандатот.

Според тоа, тоа се опасни логики и тие логики не треба да добијат граѓанско право, право на граѓанство во Парламентот, кое што претендира да биде и демократски, претендира да влијае во развојот на демократската свест кај граѓаните во Република Македонија.

Сосема јасно се исказувам тука дека ова е грешка. Оваа грешка оваа нова грешка може да се аргументира со претходно направените грешки, меѓутоа многу е лошо ако на помош се повикуваме сега со веќе направените грешки во овој Парламент, како што беше случајот при разрешувањето на Јавниот обвинител, генералниот директор на МТВ и т.н. Наместо да ги надминеме, наместо да се срамиме што така постапивме ние сега ги повикуваме на помош токму тие лоши, негативни противзаконски примери.

Дозволете ми господине претседателе, сосема добронамерно да ви кажам дека лично не би сакал да се најдам на ваше место, кога ќе бидете должни пред студентите да предавате за уставност и законитост, според Уставот на Република Македонија. Не знам, навистина не знам што ќе му одговорите на студентот ако ве прашања, професоре како вие работите во Парламентот. Јас навистина немам повеќе желба да дискутирам на оваа тема.

Исказувам свој личен став, се

надевам и став на парламентарната група дека, ова е противзаконита работа. Немам ништо против ниту за луѓето што се разрешуваат и именуваат, впрочем тие што се разрешуваат и ги познавам, овие што се именуваат не ги познавам, немам никакви причини да имам мој личен став за нив, но состојбата за законитоста е ваква.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот пратеник Абдурахман Алити.

Инаку, што се однесува до мојот однос према студентите господине Алити, јас можам да ви кажам само едно.

Јас ќе го почитувам секој оној закон кој што овој Парламент ќе го донесе, се до оној момент додека не го измени. Според тоа за мене тоа е уставна законитост, а независно од тоа какво мислење имам јас.

А, има институции кои што можеби ќе ме демантираат во тоа што се можеби мое мислење како професор по оваа материја. Како и да е не сакам овде да развивам такви тези.

Молам да водиме расправа по она што е денеска на дневен ред.

За збор се јави господинот пратеник Александар Пандов.

АЛЕКСАНДАР ПАНДОВ:

Господине претседателе, повеќе пати беше поставено прашањето зошто е дојдена оваа точка на дневен ред, односно смена на претседателката и членовите на Државната изборна комисија.

Сосема накратко ќе се навратам на избори пред тоа 1996 и 1998 година. Во 1996 година чекавме неколку месеци, до март месец ако добро се сеќавам за избор на градоначалници во Тетово и Гостивар, додека во 1998 година имавме неколку забуни од типот дали 51% потребен е цензус за или двотретинско, или не знам какво. Имавме примери кога кандидати на СДСМ за пратеници славеа веќе дека се избрани за пратеници, па после им беше соопштено и на нив дека не се избрани. Имавме ситуации кога двајца судии веќе имаа потпишано дека се избрани пратеници, а потоа истата таа претседателка, госпоѓата Ингилизова Ристова донесе одлука дека тие не се избрани.

Доаѓаме до тоа, преку сето тоа сепак ВМРО-ДПМНЕ успеа и дојдовме до распишуваше на претседателските избори, кое што се случи на 9 август и сега бевме потсетени дека веќе биле започнати изборите, бил означен нивниот став. Господинот Црвенковски не потсетува. И се согласувам кога веќе една трка ќе започне правилата на играта не е во ред да се

менуваат. Но, ако судијата кој што суди на таа утакмица почне да ги менува правилата, тогаш мислам дека е најдобро додека самата утакмица не е започната, истиот тој судија да се смени отколку да се чека развој подоцна со негови лоши одлуки, лошо донесени одлуки да има поголеми компликации во самиот крај на таа утакмица. Така госпоѓата Ингилизова Ристова на свој сопствен начин, јас не зборувам за тоа колку е она стручна во областа на правото, но во областа на математиката сигурно не. Се случува следново. Не треба човек премногу да познава математика, науката или правото за да дознае дека Социјалистичката партија која учествуваше на минатите избори требаше да исполни цензус од 5% за да добие пратеник во Републичкото собрание од листата на кандидати од пропорционалната листа. Јас колку што сега гледам во Собранието не е присутна носителот на листата госпоѓата Златка Поповска, што значи дека Социјалистичката партија на Македонија не успеала да го исполни тој цензус и ништо повеќе од тоа не треба, не знам колку треба правото да го познавам, дека треба вака или онака, но повторно ќе кажам основниот услов за да се освои барем еден пратеник беше барем 5% да се освои на листата на кандидати на пропорционалната листа. Госпоѓата Златка Поповска сега ја нема во салата. Значи Социјалистичката партија не успеала да освои 5%. Иако е тоа така, госпоѓата Ингилизова си дава за право да ги собере процентите односно гласовите кои што се добиени на пропорционалната листа и гласовите кои што се добиени на мнозинска листа. Да потсетиме тука дека Социјалистичката партија беше во коалиција со СДСМ и на тоа да добие 6-7% и да рече Социјалистичката партија има право да има свои членови. По тој основ значи 200% од гласачите излегле на гласање, кога би ја спровеле таа математика. Сигурно ВМРО-ДПМНЕ кој што имаше на минатите избори околу 35% од гласовите, ќе дојде до некои 60-70%, што сигурно не е така.

Значи, повторно ќе кажам како крајна цел на сето тоа доаѓаме до оваа седница на која што треба да биде променета. Да не забораваме како добра волја на еден најдемократски начин да биде сето ова решено и завршено, ВМРО-ДПМНЕ имаше доблест да веќе еднаш изгласана одлука за избор на членови на Државната изборна комисија повторно го стави и дојде до оваа седница и до оваа точка, а за да нема никаков сомнеж затоа што претходно плачеа дека немало кворум, немало доволен број на пратеници, на сето тоа да не се навраќаме, има видео запис може да видиме колку

членови на Парламентот биле присутни и дека сето тоа е најлегално, најдемократски завршено, изгласано. Покрај сето тоа ВМРО-ДПМНЕ има доблест да нема приговори и излегуваме на оваа седница со избор. За претседател се предлага досегашниот заменик, кој што исто така бил гласан од СДСМ. Колку што гледам, како членови од 8 предложени заедно со претседателот на 6 место е д-р Владо Бучковски доцент на Правниот факултет во Скопје. Јас не го познавам лично овој господин, но доста често можам да го забележам на ТВ екраните како потпарол на СДСМ. Значи они имаат свој претставник во Државната изборна комисија и нема место од некој сомнеж дека ВМРО-ДПМНЕ прави терен. Како поткрепа на сето тоа ние имавме предложено еден претседател, не бил во ред, бил пензионер човекот, не знам што, не знам каков бил, а ако ние идевме на тоа дека смислено го менуваме претседателот и го предлагаме претходниот кандидат Павел Манев, ако е тоа така значи тој ќе биде инструктиран, инструктирана личност која што ќе ги знае работите и ќе треба вака онака да направи. Не, во ред се согласуваме и да нема повторно замерки да го смениме и да предложиме нов кој што пред тоа бил заменик. Не е некоја нова личност да се носи. Пред тоа учествувал во работата на Државната изборна комисија. Ние овие работи ги правиме, не знам по кој пат ќе повторам да обезбедиме на најдемократски начин да бидат спроведени и изборите.

Ако претходната пракса на СДСМ била да се промени некој член, некој раководител, тоа да биде само нивни човек, нивни полтрон кој ќе ги спроведува нивните замисли, нивните копнежи. Овде се работи за човек кој ќе биде претседател, човек кој ќе има единствена задача на најдемократски начин да ги спроведе претседателските избори кои следуваа на 31 октомври и 15 ноември.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Александар Пандов.

Збор има г-динот пратеник Ризван Сулејмани, но реплика побара господинот Љубисав Иванов - Синго.

ЉУБИСАВ ИВАНОВ - СИНГО:

Господине претседателе, почитувани пратеници, јас многу јасно и конкретно кажав дека Социјалистичката партија на Македонија го исполнува цензусот за да делегира луѓе во изборните комисији, па и во ДИК. Никаде во Законот не стои дека треба да се земе пропорционалната листа за исполнување на цензусот. Што ќе

биде ако една партија, бидејќи има две листи, не истапи со една листа, туку оди само со листата за мнозинскиот дел. Спрема тоа, СПМ да повторам, никој да не ја дезинформира јавноста, има добиено на мнозинската листа 71.504, тоа е 6,39% заедно со коалицијата. Сама има добиено 60.000, тоа е 5,41%. Ако е тоа проблемот да се смени од претседател г-ѓата Ингилизова, тој проблем треба да се симне од дневен ред и таа да си остане на листата. Ова е објавено во сите гласила, во сите документи, тоа може да се прочита. Ако некој се плашеше дека СПМ ќе кандидира претседател, па ќе биде опасност за поедини кандидати, еве сега се гледа дека тоа не го направи.

Спрема тоа, со каков страв е ова од СПМ? Таа се уште се нема определено кого ќе поддржи како претседател на овие избори. Тоа ќе зависи кој каква платформа ќе предложи на изборите. Особено во сферата на економскиот и социјалниот дел. Нема што да има страв, никој да не се плаши. Ние сме самостојна партија, самостојно одлучуваме, ќе поддржиме она што Македонија ќе ја извлече од оваа хаотична состојба. Да не се оперира со податоци кои не се точни, ве молам г-дине претседателе и ги молам колегите пратеници нека погледаат во Законот, нека ги погледаат печатените податоци, нека пресметаат оти навистина математиката е тешка наука, децата најмногу бегаат од таа пуста математика, сега нема повеќе сметање со калемот, сега има компјутери, има најсовремени машини, седнете и пресметајте зошто толку јавноста ја лажете. Овде секој зема и толкува закони. Изборната комисија тоа го прифати тоа како правило, како законитост само еден член не прифати, спрема тоа ве молам да не се оперира и да се спомнува име на Златка Поповска, таа не е, но јас сум тука. Зошто не сметате на мене дека сум тука? Еве ги бројките, никој не може да ги брише тие бројки. Тие 71.504 гласови ќе ги дадеме на кандидатот што ќе понуди најдобри програми и платформи во овие избори. Благодарам, никој да не се плаши.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам за репликата на г-динот Иванов.

Повторно Пандов се јави за реплика.

АЛЕКСАНДАР ПАНДОВ:

Господине Иванов, не бидете смешни. Ако дојде ред ВМРО-ДПМНЕ да се плаши од СПМ, тоа е да ве потсетам, ова е Собрание на РМ, најмалку не личи на ФСМ, па сега да ни кажувате како треба и што

треба. Јас директно ве прашав, 5% беше цензусот на листата на кандидати на пропорционална листа за влез во Собранието. Носителот на вашата листа г-ѓата Златка Поповска не е тука во Собранието. Што има понатаму? Еден глас си е еден глас. Значи, не можат да се собираат од пропорционална и од мнозинска листа.

Втора работа која е многу битна, тогаш колку проценти имаше ВМРО-ДПМНЕ заедно со ДА и ДПА кога би се сметало затоа што вие на мнозинската листа, односно само со ДА, вие на мнозинската листа бевте во коалиција со СДСМ. Додајте си ги тогаш сите проценти што ги доби СДСМ.

Колку проценти имате така? Значи, 20 и кусур проценти, а не само 5% или 6 колку што кажувате вие. Многу невкусно, не ве личи на годините да се служите со невестини.

САВО КЛИМОВСКИ:

Уште една реплика од г-динот Иванов и да престанеме со проценти, имаме нешто друго за што треба да зборуваме.

ЉУБИСАВ ИВАНОВ - СИНГО:

Јас никого не навредив овде во однос на годините, па јас сум млад човек. Како тоа не ми личи на годините? Тоа што се однесува до ФСМ тоа е минато, сега сте вие во ФСМ, нема што да се секирате за тоа. Изгледа и покрај тоа што настојувам да зборувам македонски, изгледа некој не разбира. Јас никогаш не реков пропорционална листа, реков листа на мнозинскиот дел. Ги кажав бројките. Тоа е математика.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г-динот Иванов.

Да продолжиме со работа.

Збор побара г-динот пратеник Ризван Сулејмани.

РИЗВАН СУЛЕЈМАНИ:

Почитуван претседателе, прво што барам од вас да ми овозможите да се искажам. Друго, користам прилика не во функција на адвокат на претседателот, но мора да кажам јавно дека еве нашиот претседател е многу расположен да слуша други мислења, други размислувања без оглед дали се согласува или не, но во конкретниот случај тој беше зафатен и мораше да стигне во 15,00 часот во Тетово, па не можеше да ве дослуша вас.

Друга работа за што се јавив овде не со цел да докажам правни работи и куршлуси, ниту математики за кои до сега

се зборуваше. Сакав во принцип да кажам за одредени феномени, појави кои ни се појавуваат во нашиот Парламент.

Жолчната расправа која се води овие два дена во Парламентот, по мое длабоко убедување не е резултат на последниот потез и последниот настан што се случи во врска со ДИК во РМ. Тоа е последица на неколку последователни потези кои беа направени, неколку потези кои оставаат впечаток дека правниот систем во Република Македонија се руинира. Ние сме свесни дека коалицијата за промени влезе во овие избори и ги доби изборите со паролата промени. Но тоа апсолутно не значи дека тие промени мора да бидат направени вон институциите на системот, кршејќи ги правилата поставени од мнозинството. Ние совршено знаеме дека и носечката сила на коалицијата дури во неговото име, го содржи се уште терминот револуционер, што во нашите учебници од марксизмот и ленинизмот во некое време не учеа за некои прогресивен свет. Но, забораваме дека влегуваме во 21 век, каде што гневот, несогласувањето, граѓаните можат да го искажат било преку политичките партии, било преку други разни форми на организирање и не е потребно ништо од типот на револуции. Затоа, тие и таквите револуции во историјата има и друга страна од медаљата. Таа друга страна на медаљата е многу опасна. Јас сум свесен дека ние откако ги преболивме породилните болки на демократијата, влегуваме во една нова фаза исто така опасна, а таа фаза е фаза на раниот пубертет на демократијата и многу е битно во оваа фаза на демократијата, по кои патишта ќе се движиме. Дали ќе ги прифатиме општите правила на игра кои се својствени..... Г-дине претседател, па

господинот потпретседател мора ли цело време овде да.....
намени. Секогаш има добри намери, но воглавном завршуваат со многу лоши работи. Тоа во демократијата се дефекти кои се рефлектираат и искажуваат со разни форми, како што имавме тоталитаризми, фашизми, хунти и секакви други продукти на така несовршени демократии. Напротив тоа, другите држави кои избраа друг пат на движење, тие произведоа благосостојба, тие произведоа прогрес, тие произведоа хумани друштва кои денеска се гледаат на Запад. Ние сме сведоци денеска дека, првиот и основен услов да се влезе во такви нечесни лоби, во демократијата нечесни лоби во демократијата е суспензијата, односно

фузијата на трите поделени власти: законодавната, извршната и судската власт. Ние сме сведоци на тоа дека денеска во РМ се тежи да овие власти се под покровителство на владеачката партија. На неколку пати во овој Парламент бевме ставени во позиција односно позицијата беше ставена во опозиција да гласа односно да ги поддржува ставовите на Владата. Место Парламентот како контролен механизам на извршната власт, да врши пречистување и критично разгледување на тие предлози, таа се стави во позиција на гласачка машинерија. Дури, неколку пати не ни се даваше можност да се изјасниме како што беше случајот со Окта. Имавме случаи кога воопшто не беше поделен материјалот, а моравме да се изјасниме, како што беше Статутот со МРТВ. Имавме случаи кога разрешувавме и именувавме важни функции во државата без да се запази процедура. Сето тоа се знаци дека РМ на жалост плива во многу бурни води. Јас, од друга страна, длабоко сум убеден дека сите ние овдека вклучувајќи ме и мене, кој прифативме да бидеме членови на политички партии, поради разни амбиции и цели, некој заради слава, некој заради пари, некој заради лечење на своите фрустрации и комплекси, прифативме да ја облечеме "лудачката кошула" на колективното размислување.

Не очекувам да направиме нешто повеќе. Ние почнувавме, односно политичките партии во РМ почнуваа да делуваат како кланови или поточно речено што новинарот Николче ќе каже како султан партии. Доволно е да го скинеш претседателот и ги нема. Знај дека тој живот на живеење и однесување е атрактивен, но тој живот на живеење и делување е многу опасен, затоа што сите ние свесно или несвесно, директно или индиректно, можеме да учествуваме во многу лоши работи кој може да се случуваат и понатаму. Дури имавте прилика и вие да прочитате во еден дневен весник, еден од најголемите злочинци во историјата на 20 век, раководителот на злогласниот контрационен логор ќе ви каже: "е, колку е добро да се живее само со извршување на туѓи команди и наредби".

Зар ние ќе прифатиме овде како интелектуалци, како луѓе избрани од народот да прифаќаме секакви команди кои ни доаѓаат, без обзир од каде ни доаѓаат. Затоа користам прилика да сите тие, кои имаат повеќе храброст да си живеат слободно и да ја кажат вистината и го дигнат гласот против овие лоши феномени кои денес ни се случуваат во РМ, затоа што

последниците и тие и ние заедно ќе ги почувствуваме.

Тоа ми беше целта не да навлезам во секакви правни расправи.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Ризван Сулејмани.

За збор се јави г-динот Петровски Филип.

Процедурално, извинете господине Петровски, г-динот Пауновски процедурално побара збор.

ЉУБЕН ПАУНОСКИ:

Господине претседателе, почитувани колеги.

Ние сега зборуваме за една тема во која се проблематизираат неколку работи.

Прво е оправданоста на Предлог - одлуката за менување на членови во ДИК, законитоста и легитимноста. Ќе имаме можност, ќе се изјасниме на оваа седница дека по сите три основи работите се кристално чисти.

Друго е прашањето на нашата позиција која ја манифестираме во целата оваа ситуација, кога произлезе, според мене од една бинго ситуација добиена во која ние сме длабоко убедени врз основа на погрешни информации што ги доби претседателот на Собранието од каде што тргна се, имало кворум или немало кворум, дали физичкото присуство било гарантирано за кворум или не било, а физичкото луѓето ги прават работите, овој Парламент не ги прави ова дрво. Така што тие работи ќе можеме да ги објасниме, ќе имаме можност. Меѓутоа, ова бинго што го доби опозицијата со оваа точка на дневниот ред, мислам дека не е спорно да се полемизира. Меѓутоа, ваков тип на изјави, до овој степен, кој кулминираат, да не ги спомнувам другите од двете опозициони партии што досега се користеа, мислам дека не е проблем ние да ги поднесеме. Со ова сакам да ви предочам дека онаа бинго позиција што ја добивте, немојте да ја загубите на денешната седница, затоа што со вакви "концентрациони логори" и некои други чуда многу е не долично во овој Парламент. Полемиките се отворени.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на процедуралното укажување на господинот Љубен Пауновски.

Јас мислам дека навистина треба да внимаваме какви зборови употребуваме, затоа што сепак, да не ја вжештуваме атмосферата, да бидеме сепак посмирени.

Реплика побара господинот Ризван Сулејмани.

РИЗВАН СУЛЕЈМАНИ:

Навистина ми е жал што координаторот на Пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ навистина ќе ме сфати правилно како што мислев и ако добро ме слушаше првиот, себе се вброив во тие луѓе кои можат да згрешат, ако нема интелектуална и човечка храброст да каже се што мисли за она што се случува.

Вчера јас кажав нешто и неколку пратеници од ВМРО-ДПМНЕ ми забележаа дека сум бил груб и можеби арогантен и можеби вулгарен. Јас искрено тоа и на моите колеги им го реков. Јас ништо друго не направив освен една политичка вистина, што го соблеков доброто воспитание, доброто однесување, доброто образование било да е образование од верските или другите науки.

Вистината е таа и знам дека секој еден кога ќе ја види вистината се грози од неа и таа е многу горчлива. Дај да ја прифатиме како таква и да се смениме себе си и да ги смениме работите. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Добро, секој има право на гледање на вистината.

Г-динот Петровски Филип има збор.

ФИЛИП ПЕТРОВСКИ:

Еве, јас ќе тргнам повторно од тие концентрациони логори, тоа ли е вистината?

Од тоа да тргнам? Од таму сакате да тргнеме? Јас мислам дека треба малку да внимава вашиот пратеник како се изразува во Македонскиот Парламент. Мислам дека ми е јасно зошто го кажа тоа. Затоа што пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ тука е дојдена да биде во улога на статисти и само да гласаме. Тоа ли ви беше намерата да го протнете. Мислам дека треба да внимавате повеќе пати сме зборувале во таа насока дека треба да се внимава што се кажува од оваа говорница и да кореспондира барем малку со вистината повеќе. А имајте доблест како што сакате да ве слушаат и вие да послушате кога говориме ние.

Во врска со прашањето што веќе трет ден како Парламент го расправаме Предлогот за изменување на одлуката за именување на претседател и членови на ДИК, би сакал да го кажам следното. На дело е големо политичко лицемерие и мимикрија кое што опозицијата главно Социјал демократскиот сојуз со своето однесување ни го наметнаа како стил. Во рамките на политичката борба за остварување на сопствени замисли тоа и не е некоја не легитимна работа и тука нема некое големо недоразбирање. Но кога тоа што СДСМ го замислил се обидува да го поставиме како единствен можен начин за

работа на ова Собрание, треба да е свесен дека може да се соочи со пратеници и пратенички групи кои размислуваат поинаку, а исто така како вас сметаат дека се во право. И мислам дека и тука нема некој голем проблем. Исто така, треба да сте свесни дека, еве да речеме не сте единствени како пратеничка група и како пратеници на опозицијата кои што разбираат како функционира едно државно собрание, или пак може да работи, а најмногу од се треба да се сфати дека освен тоа што и другите во ова Собрание размислуваат, постои уште еден факт кој што ми се чини дека е најголем за опозицијата, повторно за СДСМ дека сепак вашето претставување на народот во ова Собрание, односно на гласачите е битно помало односно различно од тоа што го има ВМРО-ДПМНЕ. Вие имате 27 пратеници, ВМРО има 49 пратеника. Тоа е фактот од кој што не може да се избега и ќе треба да се соочувате повторно и повторно со тој факт кога нема да можете битно да повлијааете на некои одлуки и решенија кои што се донесуваат и ќе се донесуваат во ова Собрание.

Ми се чини дека тоа е оној момент кој што предизвикува најмногу фрустрации кај опозициониот Социјал демократски сојуз, кој што рековме иако мисли дека во сите свои настојувања е во право, сепак се соочува со тоа и други дека размислуваат, има другивидувања, а на крајот се соочува и со одбраната дека има битно помало учество, бројка, претставници во ова Собрание. Во таа ситуација една таква позиција ми се чини дека опозицијата ја гони да прави и да повторува потези, кои што и на малите деца им е јасно дека одат од разумно кон инстинктивно. Тоа е единственото што како рационален одговор се наметнува. Како поинаку да речеме може да се толкува фактот дека постојано кога да речеме условно СДСМ го држи кворумот на Собранието, бидејќи без разлика иако вие сте помала пратеничка група да речеме од ВМРО-ДПМНЕ, сепак вие имате обврска да учествувате во работата на ова Собрание и понекогаш и го држите кворумот. Како да го толкуваме фактот дека кога го држите кворумот вие секој пат не гласате. Треба некој јасно да ви каже дека во таква ситуација вие го злоупотребувате правото што сте го добиле на изборите. Ама во таа злоупотреба би сакал да не одите понатака од тоа, па ако не сте гласале да се правите и дека не постоите. Затоа колку и да тврдите дека немало кворум на седницата од каде што тргнаа овие работи, па еве три дена се расправаме, јас како пратеник, а мислам дека исто така имам право да тврдам како и вие што тврдите, тврдам дека имаше кворум дека

дел од вашите пратеници беа тука и дека намерно не гласаа на таа седница. Тоа можат да го потврдат тие што беа тука од кај вас. Тоа ме враќа на почеток и на тврдењето дека еден ваков стил на работа сакате да му го наметнете како стил на работа на Македонското Собрание, кој што веруван јасно ви е дека е не прифатлив, а кој што ќе си дозволам да речам вашите трабанти во ликот на условно кажано некои демократски весници во оваа држава, на кои што цензурата не им е непознат начин на работа, можат да го форсираат односно да ни држат предавања здушно прифаќајќи да констатираат дека, еве овој Парламент носи скандалозни и незаконски смени на ДИК. Напротив јас уште еднаш ќе повторам, се е регуларно и законски, гласаа доволен број на пратеници, мислам на законски утврденото доволно мнозинство, а имаше повеќе од половина од вкупниот број на пратеници во ова Собрание кога се гласаше.

Денеска би сакал да го повторам истото. Јас, а и пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ како процедура ние не го повторуваме тоа поради СДСМ, туку поради македонската јавност за да се разбијат сомнежите кои што опозицијата поради сопствениот страв од изборен пораз ги продуцира. Ќе ја повториме процедурата, затоа што токму ВМРО-ДПМНЕ сака фер и демократски избори, избори врз кои ќе нема никаква сенка и сомнеж на нерегуларност, за разлика од некои избори кои што СДСМ ги организираше. А за тоа зошто се менува Ингилизова нема потреба многу да зборувам, но ќе сакам да зборувам за онаа теза и да ја спорам дека ВМРО-ДПМНЕ ги доби изборите со Ингилизова, ВМРО-ДПМНЕ и ДА, односно коалицијата за промени не ги доби изборите со Ингилизова, барем тоа е факт кој што не би можел да го прифати ниту еден човек што ја следи работата да речеме со малку поголемо интересирање, што го интересира што се случува во оваа држава.

Коалицијата за промени ги доби изборите единствено со Македонскиот народ. Резултатите токму од тие избори Ингилизова ги толкуваше, вие се сеќавате, тоа не го забораивме, се уште е свежо во нашите сеќавања, де вака, де онака, обидувајќи се што може повеќе од резултатите да амортизира токму на коалицијата за промени. Заборавивте ли дека таа прогласуваше пратеници со една третина од добиените гласови, па после ги повлекуваше. Вие се радувавте, ги прогласувавте, па после кога утврдивте дека на тој начин ВМРО ќе има тројно повеќе пратеници после првиот круг, па се повлекувавте. Заборавивте ли додека траеше првиот и вториот круг на изборите

ДИК толкуваше изборни закони како што му одговараше на СДСМ.

Сето тоа да не биде повторно така и повеќе од јасно ни е дека е потребен нов состав на ДИК, повеќе од јасно е дека треба да се напушти овој начин на практикување на водење на седница, односно наметнување на ваш стил да кога сте во Собранието едноставно си гласате ако сте против некоја одлука, гласајте против, не се правете дека не постоите.

САВО КЛИМОВСКИ:

Има збор г-динот Билал Љутфии.

БИЛАЛ ЉУТФИИ:

Г-дине претседателе, дами и господа, колеги пратеници, јас ќе гласам за предлогот на одлуката за изменување на одлуката за именување претседател, членови на ДИК, секретар и нивни заменици од проста причина што неколку пати оваа државна изборна комисија злоупотребила својата функција. Бидејќи веќе е трет ден како расправаме за ДИК, зарем ни требаат уште аргументи бидејќи да би била фер, да би работела таа Комисија онака како што треба, тогаш никогаш не би дозволила таа Комисија, претседателот на ДИК, членовите, секретарот и замениците да бидат предмет на расправа на ова Собрание. Логично би требало да дадат неотповиклива оставка и така ние лесно да одлучиме овде како највисок законодавен дом и како орган што можеме да одлучиме и така да го надминеме овој проблем. Не сакам да се впуштам во конкретни примери каде ДИК на чело со претседателот ја злоупотребил Комисијата, бидејќи често пати овде беа наброени конкретни факти каде е злоупотребена таа Комисија. За мене доволно е тоа што тие не даваат неотповиклива оставка и ќе гласам за оваа Предлог - одлука, дотолку повеќе што немаме намера овде за политички маркетинг како што тоа го прави опозицијата што веќе е видливо и за тие би рекол заблудените чеда дека чисто за политички маркетинг ја злоупотребуваат говорницата на Собранието.

Уште сега да кажам дека за 27-та седница ние како парламентарна група ќе предложиме седницата да биде затворена за средствата за јавно информирање, ако не за сите, барем за телевизијата.

АСЛАН СЕЛМАНИ:

Почитува претседателе, почитувани пратеници, јас би сакал да се вклучам во денешната расправа за која навистина веќе изгубивме два дена и се надмудруваме со различни тези. Но јас би почнал со една теза, навистина ние губиме време за одредени процеси, системи за кои апсолутно сме

свесни што правиме, што треба да правиме и како треба да ги решаваме нашите проблеми кои се јавуваат како неопходност во ова време и во овој простор. Се плашам дека често пати и во нашите дискусии досега беа истакнати дека се пореметуваат основните начела на системи и не системи односно на институции и не институции, односно некои наши процеси кои сакаме да ги решаваме атхок надвор од системот, надвор од законските рамки, навистина претставуваат голема опасност. Затоа што најверојатно околу тоа и Епикур би рекол дека се променуваат шаховските фигури и со тоа се пореметува и системот на демократијата.

Во тој однос и досега многу дискусии кажаа дека не се работи за проблемот личност која треба да се менува, да се разрешува, се работи за проблемот дали тоа е законска основа, дали имаме законска основа да ги преземеме таквите чекори и дали тие се во согласност со нашите демократски процеси и акти и законитости. Исто така, сметам дека со ваквите акции што понекогаш ги преземаме веројатно со политичка позадина, а таа политичка позадина мене апсолутно не ми е позната, дури и немам потреба да ги познавам тие проблеми. Би кажал дека демократијата оди кон процесот на силните ерозивни дигнитети така би рекол еден наш професор по природни науки. И што со тоа? Дали ние навистина сме спремни во преминот од вториот кон третиот милениум да влеземе со ваквите размислувања и со размислувања што ете се уште ги носиме во нашите глави. Од овој втор милениум што знаеме дека навистина беше мошне темен, 15 векови таа темница владееше над главите на цивилизациите и дека навистина во иднина ќе мораме да ги почитуваме нашите норми, етички и законски норми и во однос на тоа ќе треба да собереме сили да го избркаме вториот милениум и да влеземе во третиот милениум со нови размислувања, нови филозовски процеси и со вакви работи да престанеме.

Сметам дека имаме поважни работи одколку два дена да губиме време за да расправаме дали една личност Селмани, или некој друг треба да се разреши и се уште да немаме способност да го најдеме начинот, моделот како треба тоа да се реши. Беше кажано дека постојат модели, односно аксиоми за овој проблем и ние ја немавме таа смелост да кажеме дека тоа може да се реши на ваков начин како што беа тука кажани, односно што беше кажано основниот модел за такво разрешување. Во третиот милениум г-дине претседателе сакаме да одиме без козма... (не се разбира). Благодарам.

ТИТО ПЕТКОВСКИ:

Г-дине претседател, почитувани колеги пратеници, се разбира јас немам илузија дека многу битно ќе повлијаам на одлуката на Парламентарното мнозинство да ја промени одлуката околу изборот за составот на ДИК.

Меѓутоа, правам обид да укажам на значењето на политичкиот чин, претседателски избори и нашата одговорност како Собрание, како највисок законодавен дом на оваа држава. Не станува збор овде како што еден колега рече дека политички маркетинг, политичките партии меѓу себе се убедуваат што е во овој случај најумно да се направи. Станува збор за нешто многу позначајно, нешто што не легитимира и внатре како Парламент кој има чувство за националните и државните интереси и нешто што не легитимира надвор како демократски свет, како сериозни луѓе кои за најзначајните работи носат политички мудри одлуки. Тоа е причината, поводот повеќе јас да се јавам за збор. Мислам дека целата оваа работа околу составот, промената на ДИК по малку наликува на фарса. Не сакам да ги коментирам, вчера беа доста елаборирани сите тие аспекти зошто дојде до ваква конфузија каква што ја имаме денес.

Сакам само да кажам дека пазарењето на коалиционите партнери околу тоа кој ќе ја води ДИК сериозно ја доведува во прашање регуларноста на претседателските избори. Би сакал да ми посочите само една земја во светот во која се врши промената на претседателот и составот на ДИК месец ипол дена пред претседателските избори. Тоа претпоставувам добро го чувствувате и тоа го знаете, бидејќи сте го осетиле. Но, да се утврдуваат правилата на игра во период кога ДИК има многу обврски, кога утврди програма за својот ангажман, кога има јасна динамика кои активности се треба да ги направи ДИК, ние во тој интервал правиме промена на ДИК. Тоа е едно.

Второ, ДИК во овој состав ги избира изборните комисии. Значи ли тоа и делегитимација на тој состав на изборните комисии?

Значи ли тоа сомнеж во квалитетот и професионалниот ангажман на тие луѓе. Значи ли сомнеж она што немаме право како Собрание да го правиме, во судската власт, во судиите. Овде се дисквалификуваа неколку судии на Врховниот суд и еден пензиониран судија на Врховниот суд кои беа од страна на партиите на власт, коалиционото мнозинство, беа посочувани како

кандидати, претседатели, членови на ДИК. Ве молам Собранието мора со полн респект да се однесува кон автономноста, самостојноста на судската власт во РМ.

Зошто се прави дисквалификација на ДИК од страна на партии кои убедливо ги освоија парламентарните избори во 1998 година, со тој состав на ДИК. Ве молам, од оваа говорница беше речено, од претставници на власта дека ДИК, непосредно кога се конституираше Собранието, исклучително, квалитетно и добро си ја завршила работата. Или тоа беше во занесот на победата на парламентарните избори, а сега нешто веројатно се чувствува дека не е расположението на граѓаните во функција на она што го спроведува актуелната власт. Дајте што можеме да спасиме сега. Ве молам, не да не е добро, штетно е за ова Собрание да учествува во подготовка во создавање на вкупна атмосфера, за нерегуларност на претседателските избори. Јас не сакам да се впуштам овде во сите шпекулации што беа околу намерите, зошто се тоа чини околу составот на ДИК и острите стрели што беа упатувани овде меѓу Демократската алтернатива и ВМРО-ДПМНЕ преку медиумите и се разбира во Собранието. Сето тоа наведува на заклучок дека Собранието става на коцка нешто најсериозно во оваа држава, а тоа е регуларноста на претседателските избори.

(Од место реагира пратеникот Томислав Стојановски).

Не ми дозволува парламентарноста г. Стојановски да ви одговорам од овде.

Инаку претпоставувам дека знаете што ќе ви кажев.

Според тоа мислам дека, треба како Собрание да се издигне над тесно партиските интереси кои во овој момент треба да бидат на втор план. На прв план да ни биде Република Македонија, стабилноста и меѓународниот углед, а тоа значи да не си поигруваме со ДИК која има исклучително важна задача, да ги спроведе изборите така како што ги спроведе парламентарните избори во 1998 година, да ги спроведе и овие претседателски избори. Ве молам, тие избори и таа Изборна комисија, во тој состав, нас не претставија во светот како демократска земја. Зошто сега тие вредности се доведуваат во прашање. Не слушнав ниту еден аргумент, валиден аргумент овде, еве и вчера имав прилика сегментарно да ги следам дискусиите, денес

нешто повеќе преку пишаниот медиум, јас не слушнав релевантен фактор да се менува составот на ДИК, уште најмалку пак тоа да се прави сега во предвечерието на изборите. Ретко вид ќе најдете човек кој ќе може да сфати дека намерата е чесна, ако составот се менува месец и пол пред самиот чин на претседателски избори. Според тоа, почитувани колеги, ако сакаме да дадеме креативен придонес како пратеници, ако сакаме да бидеме на висината на задачата како претставници на граѓаните чии легитимитет го уживаме овде како избрани во ова Собрание, да дозволиме претседателските избори да се одвиваат во една фер, коректна атмосфера, а ние како Собрание со ништо да не го доведеме под сомнеж тој чин. Јас сум убеден дека Одлуката за промена на составот на ДИК е вовед во нерегуларни претседателски избори, заради тоа што се поместуваат сите активности на ДИК до самиот чин на изборите и немаме право да ги дисквалификуваме поединечно сите членови на ДИК. Не сакам јас овде да разговарам за тие што се вообичаени меѓупартиски расправи и препукувања. Јас сакам само да кажам дека Собранието е најодговорното тело во оваа држава и преку него се препознаваме какви сме, дали сме за продлабочување или натамошна надградба на демократските процеси или скршнуваме во сосема друга насока, а составот на ДИК тоа го прави. Државна комисија што се легитимира како фер, коректна, ние ја делегитимираме на овие избори. Со која цел?

Претпоставувам дека целта е позната само на парламентарното мнозинство. До колку порано се постигнаше согласност околу составот, верувам дека до оваа состојба немаше да дојде, состојба во која се става Собранието како највисок законодавен дом.

Според тоа, сакам уште еднаш да Ве повикам да дадеме можност на законот на Уставот што ги донело ова Собрание во други состави, тие во Македонија да бидат начелна ориентација за однесувањето на сите пратеници и овој законодавен дом. Спротивно, претпоставувам дека можеме да запливаме во погрешни води и да ги доведеме во прашање некои вредности кои со години во оваа држава се макотрпно градени и вредности кои што со филигранска прецизност се влечени потези од собранијата во двата изминати состави, сега со овој состав да се доведе во прашање. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г. пратеник Петковски Тито.

За збор се јави пратеникот Исмет Рамадани.

ИСМЕТ РАМАДАНИ:

Господине претседателе, почитувани колеги, од самата расправа понекогаш донесуваме заклучоци во себе дека, еве се користи Парламентот за некој маркетинг и т.н., а не сме свесни дека самиот факт што овие наши седници се јавни, а врз основа на нашите постапки и нашите искажувања, сепак граѓанинот треба да изгради став понатаму како тој ќе се произнесе, па нека бидат изборите претседателски или понатаму парламентарни. Во овој случај со најдобра намера кажувам дека не треба тоа да не наведе на некоја нервоза да се кажува зошто се користи говорницата и т.н. Затоа мислам дека пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ не прави никакво попуштање ни толеранција кон опозицијата, во овој случај, туку мислам дека, полека слушајќи дискусии, слушајќи аргументи, дојде до заклучок дека не може да се преиспита одлука, туку треба да се преиспитаат тие самите. И денес ни се случува токму тоа. Мислам дека тука нема никакво лутење, затоа што за тоа и постои опозицијата, затоа што за тоа и постои плурализам, да го слушнеш и другиот и врз основа на тоа да градиш став, да се преиспиташ и да дојдеш до некоја одлука која е по прифатлива. Мислам дека тука нема баш ништо лошо и не треба за тоа да има никакви нервози.

Друго што сакам да кажам е следното: Понекогаш се случува, на оваа говорница се земаат и примери кои поттикнуваат нервоза. Еве да речеме г. Сулејмани спомна пример на концентрационен логор. Тој не мислеше на никаков концентрационен логор на РМ. Тоа го кажувам поради јавноста. Но, примерот.... (Реакции во салата).

Не, не. Немојте ве молам, слушајте ме до крај, ако сте парламентарци, а сте мои колеги.

Примерот на шефот на Аушвиц кој спроведува наредби. Тоа не му беше ... Меѓутоа од тоа јас извлеков заклучок дека скокнаа токму луѓе кои сакаа за малку да се споредуваат со тој член. Тоа се поединци, за жал, што ние добро ги познаваме. Меѓутоа, ние расправаме за една одлука која мислам треба да биде и материјална расправа во овој случај. Во таа одлука која ни е доставена односно таа е пред нас, сите правници кои ги слушнав

јас рекоа дека се коси со законот односно со член 32. Ние кои не сме правници ги слушаме правниците и сакаме некако да веруваме во тоа, меѓутоа одамна сум го кажал дека друго било да бидеш правник во позиција и правник во опозиција, а не знам тоа дали се учи некаде, но во овој случај и ова го слушам повеќе пати.

Што јас очекувам овде?

Се спомнаа тука многу одлуки кои се донесени, за разрешување и именување на други како што е МРТ, јавни обвинители. Во овој случај се работи за разрешување и именување на друг претседател на ДИК.

Морам да Ви кажам, што се однесува до пратеничката група на ПДП, никогаш не сме ги правеле сметките наши на никакви избори дека какви ќе бидат резултатите ќе одлучува многу тој кој ќе биде претседател на таа ДИК. Затоа, и овој пат сфатете не дека апсолутно не сме субјективни туку го браниме тоа што е најобјективно и тоа што значи и процедура, затоа што некој кажа објавени се изборите и вечер кога се објавени почнува таа процедура за избор на претседател на држава. Тоа се обиде еден колега да споредува со фудбалска утакмица или спортска утакмица. Не можеме ние сега прво полувреме еден судија, а второ полувреме да ставиме друг судија. Во овој случај не е добро и ова што се прави, мислам дека други ќе оценат дали како политичка одлука е добра. Тоа се граѓаните. Не навлегувам во тоа, но во нешто друго се надевам и сега навлегувам можеби во совеста, но жал ми е што морам да го кажам и ова: од сето ова знам дека мнозинството ќе одлучи, гласовите се тука и нема лутење и во тоа. И во првата одлука и за оваа одлука очекувам дека г. Јосиф Луковски врховен судија, човек кој го знае добро законот и веројатно ги толкува добро законите, а знам дека сигурно е консултиран, но после сето ова што го слуша, а веројатно ќе го слуша, јас очекувам дека тој нема да прифати на ваков начин да биде претседател на комисија. Имам право да очекувам, а знам дека тој ќе прифати.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г. Исмет Рамадани.

Ве молам овде да не правиме маркетинг да ги повикуваме да се повлекуваат претседателските кандидати, или пак од претседателските кандидати да бараме, да ги викаат од оваа говорница граѓаните да учествуваат на избори.

Сепак да си го задржиме она место и онаа улога што си ја имаме во Собранието.

За дискусија имаме уште дискусанти. Имам овде пријавено уште пет дискусанти.

Ако можеме да завршиме со овие пет мина навистина ќе биде добро, бидејќи повеќе или помалку се вртиме околу исти аргументи и околу иста поларизација.

Но, јас немам право на никого да му го одземам правото да дискутира, ако треба да полноќ ќе дискутираме, затоа сме како Собрание овде.

Има збор госпоѓата Ѓулистана Марковска.

ЃУЛИСТАНА МАРКОВСКА:

Почитуван претседателе, почитувани дами и господа пратеници, сосема ги разбираам мотивите на опозицијата во врска со промена на претседателот на ДИК и членовите на оваа комисија. Впрочем овој состав на опозицијата порано беше парламентарно мнозинство, тие го избраа овој состав и за успехот и неуспехот на овој состав гарантираа тие. Така да нивните мотиви ни се сосема очигледни. Она што овде беше упорно повторувано од сите нив вклучително и претставниците на опозицијата, зошто и како се менува сега претседателот на ДИК и дали е тоа пожелно да се право во ек на изборната постапка. Точно.

ВМРО-ДПМНЕ Впрочем и како целата коалиција размислуваше дека не треба можеби да се смени од причина што се создаде една фама дека се во оваа држава се менува, заради тоа што не работело добро. Меѓутоа ако вие имате претседател на ДИК кој Впрочем ги добил сите негативни оценки за работа уште во времето на траењето на изборите, ги доби сите негативни можни оценки од бројните мониторинзи кои престојуваа, во смисла на ажурноста и ефикасноста на соопштувањето на резултатите, заради тоа што ние сме веројатно единствената европска земја која што нема можност после три дена не, туку точно по 7 дена да ги каже официјалните резултати и ако Вие имате претседател на ДИК кој по повод на една иста проблематика носи двојно решение односно ги мери работите со двоен аршин по повод присуството на Социјалистичката партија во оваа изборна комисија, односно кој што се става во позиција не да ги применува законите туку да ги толкува, за што се знае кој треба да ги толкува, тоа е законодавецот односно нашата Законодавна - правната комисија, тогаш сигурно не очекувате зад неуспесите на претседателот на ДИК да застане и цело парламентарно мнозинство и посебно коалицијата, па вклучително и

пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ. Овде се впротна една многу лоша теза дека, ДИК е таа што ги добива или губи изборите.

Ние не можеме да бидеме благодарни на ДИК, која што ни го верификува мандатот нам на пратениците на ВМРО-ДПМНЕ, заради тоа што нам мандатот не ни го даде Комисијата, туку ни го даде народот. Така да не можете да кажете како тоа тогаш Ви беше добра, а сега Ви е лоша. Впрочем и Вам Ви го даде мандатот. Дали тоа значи дека Вас ве избра само заради тоа што Вие ни ги верификувавте односно ги избравте претходно. Апсолутно не. И Вие го добивте мандатот од народот. Така да тоа е многу лоша теза дали членовите на ДИК во зависност од тоа кое парламентарно мнозинство ќе ги избере ќе треба да бидат навивачки настроени кон неа.

Она што исто така мене, а верувам и Вас не Ви се допаѓа е изразениот сомнеж во кој што се вели која е таа земја, нека ми се каже се менува претседателот на ДИК десет дена пред почетокот на изборите. Која земја е таа исто така би требало да се каже кој е тој претседател што носи двојни одлуки, исто така десет дена пред изборите. Ние го земавме врз себе сопствениот ризик да бидеме критикувани од опозицијата само за временскиот период, меѓутоа не и во водењето на цела една изборна постапка која ни следи, бидејќи не сакаме да имаме никаква хипотека на избраните кандидати. Сите политички партии влегуваат со верба во сопствениот кандидат и тоа е нормално. Не очекувам ниту еден претседателски кандидат дали ќе ги добие или изгуби изборите од оваа говорница, да каже Вие сакате да манипулирате и влевате нерегуларност во постапката. Што тоа значи? Дали тоа значи дека ако утре ги изгуби изборите ќе каже дека ги изгубил само заради тоа што претседателот на Изборната комисија и членовите барале така.

Исто така имавме можност да слушнеме, треба да имаме полн респект спрема судиите, спрема нивната автономност, се работи за судии за квалификувани луѓе и не треба да ги дисквалификуваме. Навистина треба да имаме респект спрема судиите, навистина треба да имаме принцип спрема автономноста на судството и така да се однесуваме кон него. Поаѓајќи токму од тие причини пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ го измени ставот дека исклучиво судии, треба да бидат избрани во ДИК. Токму од тие причини бараше да бидат истакнати правници, со позитивно искуство во јавноста, луѓе кои имаат положен правосуден испит и најмалку 10 години стручност во областа во која што работат. Токму од причините од кои

што овие судии кои сега се предложени, за кои што ќе мора да ми верувате јас ниту претходниот кандидат г-динот Павел Манев, ниту г-динот Јосив Луковски, кој што сега е предложен, вклучително и сите останати судии лично не ги познавам, а можам тоа да го кажам дека се однесува и за поголем дел, ако не и за сите членови за пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ воопшто не ги познаваат. Се работи само за судии кои што со тоа што се вклучени само во изборна постапка ризикуваат да бидат оквалификувани, ако имаме директно членови, туку како поборници на една идеја, во овој случај на идејата на ВМРО-ДПМНЕ, на идејата на Демократската алтернатива, која што исто така има избрано свои претставници преку центрите на политичките партии. Значи, се работи за квалификувани луѓе и морам да цитирам една своја пријателка, многу сакала да ја кажам по име и презиме, рече не дај боже да бидам вклучена во некој изборен кош во кој што ќе треба да бидам избрана од Собранието, затоа што ќе се кажат работи кои што веројатно воопшто не ми се случиле, кош во кој што воопшто не припаѓам, само од причина што сум сместена во тој изборен кош ќе се изнајде еден куп нерегуларности, а јас само тоа нема да го следам. Во случајот тоа се однесува за судиите. Тоа се луѓе кои ќе треба по оваа работа да бидат вклучени во постапка во судење на дело од било која проблематика, кое што ќе треба да го има авторитетот на судии така како што биле и го имале авторитетот пред да бидат избрани во оваа државна комисија. Така да ќе треба аршините за оние кои што ги менуваме и за оние кои што ги избираме, апсолутно да бидат исти, затоа што верувајте ако г-ѓата Ингилизова со своето непосредно учество и со својата непосредна можност за толкување на законите, што никој нејзе не и го дал за право го толкуваше и го проследи своето решение онака како што беше непосредно за изборите, веројатно истата немаше да биде сменета и покрај големиот политички сомнеж, на кој има право секоја една групација за нејзината работа. За нејзината стручност и компетентност во толкувањето на законите, не и во нивната применливост, затоа што таа е судија избрана да ги применува, не и да кажува што сакал законодавецот да каже. Веројатно немаше да биде сменета и токму од тие причини, временски теснец од 10 дена пред изборите. Ризикуваме да бидеме критикувани за времето, меѓутоа не и за регуларноста на постапката која што ВМРО-ДПМНЕ сака да ја запази, која што сака да организира фер и демократски избори без никаква хипотека на ниту еден кандидат кој

што во една таква постапка регуларно треба да биде избран за претседател на Република Македонија. Затоа што претседател на РМ е апсолутно висока функција која што не треба да биде влезена ниту во постапката, а уште помалку во изборот со било каква дамка влезено во официјалниот живот на Република Македонија.

Она што сепак на крај сакам да кажам, значи она што го бараше координаторот на пратеничката група на СДСМ, дали има или нема мотиви, мотивите се тука исклучиво кај компетентноста. Апсолутно никаков друг мотив од причина што реков претседателот треба да биде избран без никаква дамка.

Што се однесува до членот 32, кој овде беше многу оспоруван би сакала само еден збор да кажам.

Постои разлика во мандат и носител на мандатот. Ние рековме дека судиите, токму од тие најдобронамерни причини нема да бидат променети, меѓутоа дали тоа значи ако сите тие судии станат нечесни, ако тие судии го кршат законот, ако истите тие судии си даваат за право не само да го применуваат и да го толкуваат законот, ќе бидат тие судии кои ќе бидат задржани до крај. Впрочем нашиот Устав кој што предвидува судиите да бидат именувани до крајот на својот работен век, во Законот за избор на судии стојат повеќе од 10 причини кои што применуваат можност истите тие судии кои што се доживотно избрани доколку направат нерегуларен престап да бидат сменети. И воопшто не ми е јасно како може некој однапред да каже дали парламентарното мнозинство тргнувајќи од тоа ќе почне да менува се и сешто не, парламентарното мнозинство е она што се залага во случајот за фер и демократски избори и се залага до крај на една демократска постапка и се залага да се сочува интегритетот, достоинството на сите луѓе кои што се избрани, меѓутоа и на оние луѓе кои што се покажале во својата работа и одговориле на задачите во смисла на толкувањето на правото и правичноста во оваа држава. Така да сите они кои што биле избрани, кои што работеле и со оглед на тоа што се уште не се разрешени, сигурно работеле во рамките на своите можности можеме да им изразиме само благодарност за она што го завршиле во својата работа. Нивната стручност ја оценуваме како неповолна и од таа причина ги менуваме, а на ново избраните уште поголема одговорност, во моментот кога ќе бидат избрани да им пожелиме да ги спроведат изборите во крајно демократска атмосфера за да претседателот на Република Македонија биде избран онака како што

доликува на една правна држава. Без никаква дамка комплетно почитување на законитоста и правноста.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г-ѓата пратеник Марковска Гулистана.

Збор има г-ѓата пратеник Радмила Шеќеринска.

РАДМИЛА ШЕЌЕРИНСКА:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, денеска во тек на образложението кое што дојде за прв пат за предложената одлука од страна на претседавачот на Комисијата мислам дека на дело видовме едно златно правило во одбраната, еден познат трик во кој што доколку немате одговор на прашањата што Ви ги поставуваат тогаш ќе си поставите нови прашања па на нив ќе одговарате и ќе создадете привид дека постои аргументација и постојат некои причини, кои што одат во полза на Вашето барање. Затоа јас би сакала да ја вратам малку поназад топката, затоа што постојано некако се насочува во некои погрешни агли.

Некои од прашањата кои што беа поставени и за кои што се уште не добиваме одговор аргументиран и рационален се неколку, но јас ќе наведам само три.

Прво, дали одлуката и процедурата во која што влегува во ова Собрание е законска.

Дали е таа законска посебно во ваков момент кога имаме актуелен почеток на актуелна претседателска трка. И

Трето прашање зошто е потребна или зошто е направена или која е аргументацијата за една ваква измена на една ваква одлука.

Имаше многу дискусии околу првите две прашања и мислам дека нема да има потреба да ги повторувам дилемите кои што останаа без одговор, дилемите во поглед на законот кој што беше донесен односно потврден од страна на ова парламентарно мнозинство, а закон кој што го донесовме пред речиси два месеци, а можеби и помалку, а кој што во тој момент не претставуваше проблем за ова парламентарно мнозинство. Нема дури ни да зборувам за тоа дека навистина се прави сериозен преседан, кој што беше споменуван, а тоа е дека се менува процедурата во текот на нејзиното траење. Што претставува стварно проблематична точка во сите процедури, а камо ли за една вака сериозна процедура како што е избор на претседател.

Меѓутоа, сакам нешто повеќе да зборувам за причините, или неколкуте

алибија кои што беа дадени зошто е потребна ваквата одлука и зошто парламентарното мнозинство се реши да ја предложи и претпоставувам дека ќе ја подржи. Делумно бев позитивно изненадена од фактот што во писменото образложение кое што го добивме од Комисијата една од причините која што беше напишана во претходното образложение на овој претходен предлог ја нема овој пат, тоа е прашањето на работата на ДИК на претходните избори. Очигледно дека дискусијата која што се водеше минатиот пат по оваа точка, апсурдот до кој што беше доведен парламентарното мнозинство дека практично ги поништува и ги доведува во прашање сопствените позитивни резултати на изборите, а можам да претпоставам дека и стравот од делигетимизирање на Владата и на сопственото парламентарно мнозинство, беше доволно голем за да го натера и предлагачот и парламентарното мнозинство, овој пат не толку да го стават напред овој аргумент.

Меѓутоа, за жал таа изненаденост, тој оптимизам траеше кратко. Денеска ги слушаме истите аргументи повторени, покрај тоа што ги немаше во образложението и беше споменато дека ДИК всушност на минатите избори не била важна заради тоа што народот давал глас, што е точно, меѓутоа барем јас така ја сфаќам улогата на ДИК, таа е тука за да го обезбеди тоа правило, а тоа е народот да ја дава власта во оваа држава. Таа очигледно, според она што го зборувате, тоа и го направила што претставува клучен аргумент за или против доброто односно лошото работење на оваа ДИК.

Проблемот со кој што се соочуваме денеска е тоа што слушаме различни приказни во релативно кус период. Имено, веќе беше споменато, на ова Собрание е усвоен Извештајот за работа на ДИК кога не ги слушнавме овие дискусии, не ги слушнавме овие проблеми, за кои што не се зборуваше ниту за грешките во работата, ниту за спороста во Комисијата ниту за нејзината транспарентност, меѓутоа сега очигледно топката се враќа назад. Јас сега ќе се обидам да дискутирам за некои од прашањата кои што беа наметнати.

Во периодот на усвојување на Извештајот претпоставувам дека навистина ќе беше вистинско место парламентарното мнозинство да ги постави овие прашања, да ги набележи овие забелешки во работата на ДИК и претпоставувам во една нормална процедура која ќе претходеше на почетокот на претседателската трка дури и да направи измени во ДИК кој што ќе базираа на некои аргументации кои што тогаш требаше да ги чуеме, а не ги слушнавме.

Денеска беше споменато дури и она толку дебатирано прашање помеѓу двата изборни круга кога еден пратеник е избран во првиот круг за пратеник, кога не се тие гласови доволни, а јас претпоставувам дека сите од нас кои што учествуваа на изборите 1994 година требаше да ги паметат тие работи, бидејќи тој дел од законот не беше изменет и тие услови останаа исти, меѓутоа не е лошо кога не се памети бидејќи нашата меморија е ограничена, меѓутоа лошо е кога не се чита. Може да се препрочитаат еден куп извештаи од изборите 1994 година, извештаи напишани дури и од набљудувачите 1994 година, извештаи напишани од странските медиуми присутни во РМ кои децидно, конкретно, директно го потенцираат условот кој што треба да биде задоволен за да пратеникот биде избран во првиот круг. Јас можам да разберам зошто ова стана политичка тема број еден помеѓу двата изборни круга. Парламентарното мнозинство сакаше да го манифестира и да го означи почетокот на својот медиумски и поинаков притисок. Тогаш тоа можеби беше разбирливо, меѓутоа сега да се враќаме повторно на тоа прашање кое што било апсолвирано на два пати, во тек на два парламентарни избора мислам дека си ги измислуваме дилемите кои што не постоеле ниту тогаш, не постојат ниту сега. Се зборуваше за доцнење на резултатите и беше кажано ќе видиме како ќе оди тоа овој пат, меѓутоа да се споредуваат резултати, или брзина на испостава на резултати од страна на ДИК и од страна на партиските штабови, да се прави споредба помеѓу овие две работи говори или за врвно непознавање на работата на ДИК од една страна или за врвно непознавање на праксите и процедурите кои што владеат во партиите. Нормално е дека партиите излегуваат со резултати неофицијални од страна на своите посматрачи, кои што се во еден минимален рок, немаме обврски, можеме да излеземе со тие резултати кои што ќе ни бидат презентирани од страна на нашите претставници. Меѓутоа, ДИК работи според процедура и секоја процедура трае. Доколку не трае, дотолку нема механизми кои што ја гарантираат таа процедура, тогаш резултатите нема да бидат добри, а брзината на нивното презентирање, можеби ќе се подобри на овој начин.

Дури беше кажано дека извештаите од страна на набљудувачките мисии од страна на странските претставништва во РМ, дека биле негативни. Јас само се присетив на една дебата која што ја водевме во ова Собрание, во која што министерот за надворешни работи штотуку вратен од една средба, од

Брисел ми се чини се обидуваше да го претстави како огромен плус на моменталната Влада тоа што им било кажано во Брисел, а тоа е дека Република Македонија е зрела демократија во која што се изведоа фер и демократски избори и која што обезбеди фер и демократски трансфер на власта. Тогаш дебатиравме дека, тоа не е плус за моменталната Влада, туку е нешто што го овозможила минатата Влада, минатиот парламентарен состав, меѓутоа тоа е нешто што го овозможила меѓу другите и минатиот состав на ДИК.

Тогаш членот на Владата на овој начин ги претстави и ги коментираше извештаите на претстојните избори, сега слушаме една друга приказна и мислам дека тоа е можеби уште еден проблем на коалиционата Влада и коалицирањето на партиите во Владата. Ова беше затоа што се случувало во минатото и кои се забелешките кои денеска ги испоставуваме на ДИК, а тоа сме одбиле да го направиме кога било време, пред неколку месеци. Меѓутоа, сега како резервен адут и практично единствен адут кој што се пласира во образложението од Комисијата се фамозните 5% на Социјалистичката партија, кои што не се прашање на математики или ако се на математики, навистина се прашања на една елементарна аритметика, туку по мене се прашања на една многу чиста логика, меѓутоа очигледно ние сите не логицираме на ист начин, или пак не сакаме сите да ги примениме тие принципи.

Имено, според образложението кое што го чувме овде, ВМРО-ДПМНЕ смета дека 5-те проценти можат да се сметаат исклучиво на пропорционалната листа. Меѓутоа господа во тој случај ќе имате ситуација која што Вашата Влада нема да има парламентарно мнозинство или ќе биде на граница на парламентарното мнозинство, бидејќи ќе има само 11 од Вас, а не 47.

РАДМИЛА ШЕЌЕРИНСКА: (Продолжение)

Меѓутоа, она што е сериозен проблем кој треба да се упати не на ДИК, не на опозицијата, како што тоа вие сакате да го направите, туку на вашите колеги од Владата, која што денеска е отсутна и зошто не го предвидоа овој проблем во законот, бидејќи објективно ДИК, членовите на ДИК беа ставени во ситуација да проценуваат на кој начин чисто, јасно ќе одредат која партија имала 5% или немала на изминатите избори. Пред два месеци имавме измени на истиот закон. Тој закон требаше да се прилагоди на новиот изборен систем во кој само 35 од пратениците, кои денеска би требало да се присутни во

салата се бираат по пропорционален модел, дури 85 се бираат со мнозинскиот модел.

Министерот кој ги предлагаше тие измени требаше да се потсети, требаше да размислува можеби на тоа и да прецизира што се тие 5% од кои гласови. Како можеме сега да се ставиме во позиција или обидете се да се ставите во позиција на членови на ДИК, кои што и да направат некој ќе им рече дека згрешиле. Мојата логика, затоа кажав дека е прашање на логика, е доколку треба да се бира помеѓу мнозинската и пропорционалната листа, односно помеѓу бројот на гласови и процентот добиен на пропорционалната листа и на мнозинската листа, јас лично мислам дека мнозинската листа со своите 85 пратеници, кои се избрани според неа тежи малку повеќе од пропорционалната. Тоа е единствена аргументација која може да се примени.

Оние кои денеска велат, ги слушам се обидуваат тоа да го направат, да го спомнат уште еднаш од другата страна на говорницата, а тоа е дека постоела коалиција само сакам да ги потсетам, доколку заборавиле, дека на претходните парламентарни избори пратениците на СПМ, настапуваат како пратеници и кандидати за пратеници на СПМ, а не и на СДСМ. Ве молам ќе ги проверите, можете тоа да го направите и во резултатите и во извештаите на ДИК и на други места. Тој дел од аргументацијата овде треба да го упатите на своите колеги или членови на својата Влада, како на пропуст кој го превиделе во изминатиот период, меѓутоа, доколку е така да не ја свалуваме вината на некои кој апсолутно не може сето тоа да го регулира и бил поставен во ситуација да бира односно да одлучува.

Овде не слушнавме ниту еден валиден аргумент, зошто би била токму пропорционалната листа со своите 35 пратеника, онаа што ќе биде релевантна.

На крајот на краиштата кои би бил интересот на СДСМ? Вие знаете дека составите на Комисијата се направени така што два члена ќе припаѓаат на партиите од опозицијата, два на партиите од позицијата, практично СДСМ оваа пратеничка група дури има нешто што да изгуби во таа смисла, бидејќи еден дел од тие места ќе бидат распределени на СПМ, така што да се вели дека ДИК настапила од позиција на фаворизирања конкретно, бидејќи неколку пати беше посочувана на пратеничката група или на партијата СДСМ и со овој аргумент се побива. Се поставува прашањето последно, кое јас лично си го поставувам во текот на претходната и оваа

седница зошто му требаше оваа грешка и на ВМРО-ДПМНЕ и на парламентарното мнозинство грешка која во тек на една седница се претвори во апсолутно процедурална фарса, апсолутен процедурален хаос кој не доведе во ситуација да се обидуваме да го најдеме најдоброто од сите можни лоши решенија, што е практично денешнава седница.

На прв поглед би рекла дека се работи за едноставно погрешна политичка проценка и по малку инерција во практикување на она што веќе го нарекуваме парламентарна диктатура на парламентарното мнозинство. Меѓутоа на втор поглед се гледа дека тоа не е наивно и ова претходното не беше многу наивно. Имено, оваа одлука апсолутно се базира на она правило кое вели да го казиме оној кој се осудил да мисли поинаку, кој се осудил да решава поинаку не само за да тој се поправи, не за да тој почне да слуша, туку за да сите останати ново избрани, избрани во други органи знаат кој е вистинскиот начин на однесување за да делува на некој начин оваа казна воспитно и на ново избраните, меѓутоа и на сите останати.

Ова што денеска се случува за тоа е класична казна на оние кои според парламентарното мнозинство се виновници за тоа што не слушале добро. Виновници се заради тоа што донеле професионален став или одлука која не одговара на парламентарното мнозинство. Заради тоа што членовите овие што се менуваат на ДИК, се осудија да донесат одлука која не се бендисува на овој дел од салата и за тоа требаше да бидат казнети. Воедно тоа ќе преставува добра поука и за новите што ќе дојдат како и за оние кои ќе бидат членови на изборните комисии кои можеби ќе имаат подеднакво значајна задача и кои не смеат да си го дозволат луксузот на размислување, туку слушање, што практично не не изненадува ниту нас во пратеничката група на СДСМ, меѓутоа ниту македонската јавност, бидејќи станува очигледно тоа е еден континуитет на однесување кое се практикува низ цела Македонија, во текот на седниците на Собранието на РМ, посебно во текот на водењето на седниците и т.н.

Според ова правило власта и мнозинството се единствените критериуми, единствените принципи додека процедурата служи само за да ја заобиколуваме и да не ја почитуваме.

Однесувањето во текот на денешната седница, меѓутоа посебно во текот на изминатите неколку обиди за

седница, претставува слика и прилика за тоа како функционира нашето Собрание во изминатите 10 месеци, што мислам дека е поразително за секој од нас како пратеници, како што е поразителен фактот дека најголемиот дел од времето ова Собрание дискутира и за недостатоците на процедурата, а многу помалку за законите кои речиси многу ретко доаѓаат на дневен ред, па поради тоа можеби сме поставени во ситуација да се базираме на дискусии за процедурата. Меѓутоа факт е дека дискусиите, бескрајни дискусии за процедурата се резултат на постојаното заобиколување и постојаното непочитување на процедурата. Мислам тоа беше некој став, кој го делеа сите колеги од опозицијата многу многу да се навраќаме на седницата на која беше, па не беше, па едни велеа дека била донесена, едни велеа дека не била, но во име на демократијата ќе се правиме дека не била донесена одлуката.

Не сакам да се навраќам, меѓутоа, денеска ова беше спомнато, јас би сакала само да кажам прашањето на кворум на таа седница беше само едно од многуте кршења и непочитувања на процедурата и на Деловникот. Можеме да дебатираме, овде беа спомнати видео снимки, јас во една прилика кога тврдев дека постои кршење на процедурата еве во дискусија или во разговор со потпретседателот на Собранието му ветив дека ќе му ги дадам стенограмите од една седница, тоа го направив, значи имавме и докази, меѓутоа тоа не заврши на начин на кој се надевав дека ќе заврши, а тоа во поправка или во промена на начинот на однесување.

Затоа мислам дека, видео снимките нема многу да решат доколку ние немаме проценка и оценка како ова Собрание треба да работи. Факт е, а тоа го потврдува записникот односно стенограмот од таа седница дека на таа седница беа повредени неколку делови од процедурата. Не беше даден збор на пратеници кои бараа збор, беше затворена расправа без да се праша кој бара збор, беше затворена дури и седницата, можеби тоа беше лапсус, меѓутоа факт е дека дури и потпретседателот ја затвори седницата. Тоа беше една бескрајна серија на грешки која требаше доблест да се признаат. Она што вчера се случуваше беше обид да се најде таа доблест. Доблест и вчера и денеска е многу модерен збор, јас намерно го употребувам, меѓутоа денеска гледаме апсолутно враќање назад. Денеска повторно слушаме дека таа процедура била во ред и дека еве чисто тоа е заради

македонската јавност да покажеме дека сме демократични.

Меѓутоа, што повеќе некои споменува, бара и апелира доблест толку по сомничава сум токму поради тоа вчера звучеа празно тие зборови, тие барања да се надминеме себе си, кога грешките кои вчера се направија сите направивме обид да прејдеме преку нив, меѓутоа да прејдеме со надеж дека ќе се поправат, со надеж дека нема да ни се повторат, денеска повторно доаѓаат до израз и се манифестираат повеќе. Токму поради тоа што не најдовме сила, токму поради тоа што не најдовме доблест, храброст како сакате еднаш да ги признаеме, еднаш да кажеме дека тоа се грешки, затоа ни се повторуваат и претпоставувам и денеска ќе ни се повторат грешки (имаше дофрлувања од место).

САВО КЛИМОВСКИ:

Ќе ве молам без дофрлувања.

РАДМИЛА ШЕЌЕРИНСКА:

Претседателските избори 1999 година, за жал, поради неколкуте претходни седници на ова Собрание и поради денешнава ќе стартуваат со сериозен хендикеп, хендикеп што ќе значи дека во тек на изборната процедура правилата се сменија, хендикеп кој ќе значи дека ќе се променат на еден незаконски начин, во една комплетно нерегуларна процедура и кој ќе бидат политички поточно партиски инструирани, инструментализирани.

Јас верувам дека оние луѓе кои во текот на изминатите девет години на партиски плурализам неколку пати сменија партиски бои, а такви за жал има и во овој собраниски состав сметаат, бидејќи лесно ги менуваат партиите дека тој принцип важи малку променет, а тоа е дека најлесното решение во ситуација кога имате човек што не ги менува партиските бои или не ги менува своите ставови зависно од партиските принципи и партиските притисоци е да ги смените тие луѓе. Тоа е навистина најлесното решение и најбрзо. Една седница ќе издржите. Ќе биде тешко, ќе реагирате од оваа страна на говорницата но ќе издржите и ќе го добиете резултатот. Меѓутоа исто како што сериозен претставува хендикеп за секој оној што денеска седи овде и не убедува во единствената сопствена вистина, единствената партиска вистина, а пред неколку години зборувал за други вистини, други партиски програми така сериозен проблем ќе биде по овие претседателски избори, после другите избори во кои ќе

дискутираме за процедурата, ќе дискутираме дали правилата се почитувани да го оправда денешното однесување.

Јас ќе завршам со тоа што еднаш ќе биде надвор од темата, но ќе ми дозволите една минута, би сакала да го искористам ова јавување во кое спротивставив некои свои размислувања и некои свои аргументи да го искористам и за манифестација на слично видување и да поздравам некои дискусии кои беа овде искажани и кои апелираа на поинакво однесување во Парламентот, без разлика на која страна седиме, кои апелираа за некои нови принципи, апелираа за некои нови логики, дискусии кои очигледно, со жалење морам да констатирам, некои дури не ги слушаа и ако ги слушаа не ги разбраа и можеби во моменти на ваква изразена политизираност, во моменти на ваква изразена партиска поделеност и не можат да се разберат и да се применат, меѓутоа сакам само да изразам надеж дека некоја од овие дискусии малку ќе ни го изменат начинот на однесување ако не на денешнава седница на некоја од наредните седници и дека доколку тоа се случи можеби дел од грешките што ни се случија во изминатиот период, дел од грешките кои претпоставувам денеска ќе ги направиме и нема да изгледаат толку тешки. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г-ца Шеќеринска.

Реплика бара г. Амди Бајрам, но дали е спомнат.

АМДИ БАЈРАМ:

По име не сум спомнат, но како партија е точно. Јас мислам куклата и дамата на нашето Собрание, бидејќи ја гледам како куклица, како дамица, кога излегува овде на говорница и сака да имитира куклен театар. Тоа што сака да го искаже некој во некоја партија, ова е демократија во РМ.

Секој денеска и секоја националност без разлика што е и како е секаде може да помине. Јас сум претседател на една партија, лидер на партија, треба да се заблагодарат, а не да удираат шамар или нешто заобиколено, затоа што на изборите на г-ѓата дамица, куклица (претседателот реагираше на неговите зборови), на изборите бевме заедно СДСМ и Сојузот на ромите и сега ќе го расчистиме проблемот околу Ингилизова. Јас сум правиот доказ. Ќе видите што е тука. Бевме заедно на пропорционалната листа. На бројот 34 беше потпретседателот на Сојузот на ромите на пропорционална

листа, а јас бев на мнозинска од Сојузот на ромите во општина Шуто Оризари бр.85. Ако сакате да знаете точно е повреда на местото, точна е промената што се бара, затоа што ако било пропорционална листа господата кои беа на власт, јас бев со нив тогаш и мојата партија, овде инсистирав едно време да се симне на два-три проценти од националностите да дојдеме до пет проценти, ова е жива вистина, има стенограми ќе ги извадиме, тие го изгласаа законот на пет проценти, за да можат помалите партии да се стопат за да добијат поголема големина. На изборите бевме морални, да се споиме со некого затоа што немавме 5%. Сакам да ви го образложам тоа во што е проблемот, околу смената на Ингилизова. Социјалистичката партија не освои 5% на пропорционалната листа. Не можеме пропорционалната и мнозинската да ги спојваме. Во никој случај. Тоа е апсурд. Ако е така јас имав 7.590 гласа освоено на мнозинската листа. Зошто немаше ром во комисијата. Тоа не постои во законот. Законот е донесен точно со 5% на пропорционалната се знае јасно и гласно. Јас лично инсистирам и барам, ако СПМ има член не ја сметате на пропорционалната туку на мнозинската, тогаш тие ќе имаа уште два пратеника овде, а тие се еден Сојуз на ромите, еден Социјалистичка еден.

Повредата е направена тука и во право сме што ги менуваме сите и јавноста треба да знае. Се знае што е пропорционален што мнозински систем. Нема што да дискутираме, само едно ќе ви кажам, ќе го образложам и другото, јас ја кажувам вистината и секогаш сум ја кажувал вистината. Бевме сите присутни, можеби имаше 64 пратеника, но каде е грешката? Видовте вчера кај мене во апаратот не можев да притиснам ме немаше на мониторот. На листата покажуваше 51 на мониторот, инаку имаше присутни во Собранието. Затоа граѓаните треба да видат дека имало мнозинство и сега ќе има мнозинство и нема што да правиме маркетинг. Благодарам и пријатно (дискусијата беше поздравена со аплауз).

САВО КЛИМОВСКИ:

Реплика за г. Шеќеринска, бидејќи беше лично спомната.

РАДМИЛА ШЕЌЕРИНСКА:

Се гледа од денешната седница, некои се кукли во Парламентот, некои се марионети во Парламентот, а некои се кловнови во Парламентот.

Меѓутоа, секој со својата среќа и секој со своето место, очигледно.

Само сакав да кажам да не се возбудува колегата пратеник искрено не го имав него на ум, бидејќи коалициите се менуваат, партиите колку што знам не се променети. Имаме овде по интересни примери промена на партиите, а не на промена на партиските коалиции, кои го практикуваат оној принцип кој денеска и парламентарното мнозинство го применува, а тоа е кога другите не можат да се сменат така лесно и преку ноќ како што тоа ти можеш да го направиш, тогаш најдобар начин е да ги смениш нив. Претпоставувам дека како пракса не се спроведува само низ цела Македонија, ќе се спроведува и овде, ќе се спроведува и на одлуките и токму поради тоа и марионетите и сите други членови на Парламентот ќе си го најдат своето место во него.

АМДИ БАЈРАМ:

И благодарам на дамата што толку умна и паметна е, но не пали, власта и помина, сега е друга власт и џабе и е. Може да испровоцира друг, а мене не може да ме испровоцира. Ќе поразговараме вечер ако треба во Галија. Јас ја нареков дама, јас не ја нареков клоун или нешто друго.

Значи сепак јас и дадов голема вредност. И не би сакал никој да навредувам од Собранието, целта моја беше да укажам овие два дена што се дава толкав ток на ова, има повреда што ја менуваме Комисијата и претседателот, има повреда на ова место. Јас сум еден пратеник, а од Социјалистичка партија ќе имаше три пратеника. Има повреда на ова место. Ќе имаше и други националности, но не можеше заради тие 5%, мислам дека тоа е јасно и гласно и тоа треба да го расчистиме.

Околу гласањето јас бев тука присутен, од листата се покажа дека навистина нема 61 пратеник, а техниката ако не била во ред или нешто друго тоа е друга работа.

РАДМИЛА ШЕЌЕРИНСКА:

Јас имам право да реплицирам, бидејќи имам право последен пат да реплицирам, сакам само да констатирам дека, навистина е тешко да се испровоцира пратеник кој што е во тек на ова.

АМДИ БАЈРАМ:

Јас благодарам, немав намера да излегувам, но нормално ми дава предност дамата да излезам неколку пати тука и и благодарам и повторно ако се јави за збор, повторно ќе излезам и ќе и благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Навистина е премногу сериозно прашањето и навистина е уметност за кратко

време да се искажат работите.

Јас знам колку тоа е тешко, но навистина треба да се трудиме, бидејќи сме заморени и народот не заслужува премногу да дискутираме и да трошиме време за работите кои повеќе или помалку се повторуваат.

Очигледно имаме спротивставени мислења и дури тогаш кога упорно браните едно гледиште, се создава впечаток дека можеби има нешто неисправно кај другата страна и обратно.

Според тоа, јас мислам дека ако е можно што пократки изјави, но немам намера да ограничувам.

ЃОРЃИ СПАСОВ:

Почитуван господине претседателе, почитувани колеги пратеници, ќе се обидам да не зборувам долго.

Прво, во врска со одлуката што денеска треба да ја донесеме и за што сметам дека парламентарното мнозинство ќе ја донесе, сакам да искажам две мислења.

Прво, сметам дека тоа ќе биде одлука со која што парламентарното мнозинство и Македонија нема да добијат многу и тоа ќе биде каде што парламентарното мнозинство и Македонија ќе изгубат многу. Сакам да кажам дека на местото на извонредни судии како што е госпоѓата Ингилизова и Дане Илиев, сега се предложени исто така двајца извонредни судии, господинот Јосиф Луковски, кој беше заменик на Државната изборна комисија и госпоѓата Благородна Дулиќ. Можеби ништо суштествено нема да се случи во таа Државна изборна комисија, меѓутоа на начинот на кој што сето ова е изведено, сметам дека губи и парламентарното мнозинство и Република Македонија, затоа што всушност се нарушува и амбиентот пред претседателските избори и Република Македонија.

Вие сите знаете дека се обидувавме да создадеме пред парламентарните избори во Македонија еден амбиент, пред се на доверба меѓу пратеничките партии во Македонија. Еден амбиент во кој што сите партии во Македонија, законите што ги носеа и составите на комисиите што беа утврдени и составите на комисиите кои што беа утврдени, сакаме да ги прифатат како фер и демократски и кои ќе овозможат висок легитимитет на власта, што ќе биде избрана на тие избори. Беа одржани многу средби, дури и донесување на Законот за избор на пратеници, дури и промената на Законот за изборните единици, дури и Законот за избирачките списоци и избирачките легитимации, а се до составот на изборните

комисии беа носени во целосен консензус, не само поради политичките партии во Парламентот, туку и политичките партии кои беа вон Парламентот.

Сметам дека создадовме една клима на цивилизиран политички договор, околу тоа како Македонија треба да ја претставиме во светот, низ изградбата на едно изборно законодавство, кое што беше потребно за легитимна власт во Република Македонија и за унапредување на демократските процеси во Македонија. За разлика од тоа, што сега ни се случува. Опозицијата укажа на тоа дека за нас не е прифатливо да се оди со брзи промени на законите, само на неколку месеци пред изборите. Владиното мнозинство, министерот за правда во име на Владата ни соопшти дека всушност се работи за некои ситни измени, кои што немаат суштествено да влијаат во водењето на изборните процеси во Република Македонија. Тогаш, на таа седница, ако се сеќавате, кога се носеше Законот за избор на пратеници, јас лично го поставив прашањето дали промената на овој закон е увод во промената во составот на изборните комисии. Тогаш владиното мнозинство и министерот за правда рекоа дека, ние гарантираме дека со овој закон не се менува составот на изборните комисии и дека нивниот мандат до крајот на 2000-та година ќе биде определен. Ние просто се обидовме во тоа да веруваме, затоа што градиме меѓу другото и односи на доверба меѓу партиите на власта и партиите во коалицијата. Меѓутоа, што се случува?

Само неколку месеци потоа, ние сме соочени со идејата за промена на Државната изборна комисија, која што може да доведе до промена на составите на сите изборни комисии, бидејќи основата на која што се спори, е токму изборот на изборните комисии во Републиката. Реално, практично сме соочени со еден вид на измама. Измамата е гласајте вие за законот дали ние ветувавме дека ќе се сменат изборите комисии или нема такво ветување, ние тоа ќе си го направиме.

Втората работа е процедурата низ која што се обидувавше сето ова да се направи. Не сакам да потсетувам како сето тоа се одвиваше, меѓутоа прво се донесоа некакви одлуки во кои што беа и луѓе кои не се судии, па потоа кои што беа судии на Апелациониот суд, се потрошија многу имиња од светата на судството, додека не се сфати дека сето тоа е спротивно на законот, па сето тоа до онаа седница каде што сакаше да се дебатира, има легитимитет, нема легитимитет, како една нормална процедура на Парламентот. Сето тоа го нарушува угледот не само на Парламентот, туку пред се на владината коалиција и на демократските

процеси во Македонија. Оттука, сакаме да протестираме и да го изнесеме нашето видување дека ова е увод на политички процеси на партијата во Македонија. Сите тие се политички процеси, кои не одат во прилог на Македонија, затоа што всушност се нуди едно формално образложение за разрешување на претседателката на Државната изборна комисија, во која што се вели дека таа наводно неточно го интерпретирала Законот, во кое што членовите на изборните комисии треба да имаат политичките партии со своите 5% на последните парламентарни избори. Според нашето убедување и според судската постапка, тоа е сосема точно толкување од страна на Државната изборна комисија. Меѓутоа, тоа е едниот аргумент.

Меѓутоа, денеска слушнавме илјадници други обвинувања на претседателката на Државната изборна комисија, која што незаконски работела уште за време на локалните избори во 1996 година, дека ја злоупотребувала својата функција и дека била политички пристрасна и т.н. Сите аргументи што се изнесени за претседателката на Државната изборна комисија се еден вид судење на судијата. Судење на законодавната и на судската власт. И тоа што е тука наведено парламентарното мнозинство многу лесно може да го препише практично во обвинувањето не само сменување на претседателката на Државната изборна комисија, туку и разрешување од функцијата судија, бидејќи половина од аргументите што вие ги изнесовте се доволно да му се заканите на некој дека ќе го изгуби своето работно место, доколку не се однесува во согласност со волјата на партиското мнозинство во Парламентот. Ќе си го земе правото јавно да го обвинува, а потоа да ја спроведува процедурата, низ кои што тие луѓе може да останат без работа.

Оттаму, сметам дека ние сме соочени, целата наша реакција беше во насока за едно страшно лошо практикување на власта, практикување на власта кое што од една страна, не води сметка за почитувањето на законите, во кои што толку многу се крстевте за време на изборната кампања, почитувањето на правната држава, а од друга страна, практикуваше на власта, кое што всушност, го почитува мислењето на политичкото малцинство. Оној кој што не сака да го почитува мислењето на политичкото малцинство и кој што не создава клима на доверба, оди во насока на продлабочување на политичките конфликти, затоа што и сите други малцинства можат да се најдат на исто таков начин.

Оттаму, мислам дека сегашната ситуација се создаде една атмосфера, дека со промената на двајца судии во државната изборна комисија, политичкото мнозинство се обидува, или можеби ќе оди во насока на создавање на атмосфера за манипулирање, за политичка манипулација на изборите, односно за нивно политичко, односно за нивно политичко воспитување. Зошто ова го кажувам. Ако основата заради која што е променета претседателката на Државната изборна комисија и нејзиниот став во однос на тоа како треба да бидат составени изборните комисиии, што беше објавено во Службен весник, не би не изненадило, на новиот состав на Државната изборна комисија да биде токму поништувањето на изборните комисиии и ставање на луѓе кои што ќе бидат по критериумите кои што ќе го утврди овој состав, за кое што вие сега се залагате. И тоа е практично прекинување на динамиката за одржување на претседателските избори, над сето она што е предвидено со Законот за избор на претседател.

Тоа е работа која што исто така може да биде проблематична, а тоа е што ако оваа одлука што денеска ќе ја донесеме, биде оспорена на пример од Уставниот суд, ќе имаме времена одлука за нејзиното спроведување и ако таквата одлука стигне меѓу двата изборни круга, практично ќе нема да постои Државна изборна комисија и ние ќе ги доведеме претседателските избори во прашање. Некои можеби сметаат дека можеби тоа е идејата на парламентарното мнозинство, бидејќи слушнавме од луѓе од тоа парламентарно мнозинство, кои што всушност тие ќе повикуваат на бојкот, на апстиненција и всушност, не треба да се избере претседател кој што не му одговара на парламентарното мнозинство во Македонија. А тоа е не само нарушување на демократските принципи, туку тоа е, не само нарушување на демократските принципи, туку тоа е практично практикување на власта, која што води кон диктатура на владеачкото мнозинство и води кон започнување на сите политички конфликти, кои што можат многу негативно да влијаат врз развој на демократијата во Македонија и нејзиниот вкупен просперитет.

ДАНИЛО ГЛИГОРОВСКИ:

Во денешната расправа како и вчерашната забележуваме околу пет тези, кои што Социјалдемократскиот сојуз упорно се обидува да ги промовира и да ги брани. Сакам во врска со тие пет' тези да подискутирам, односно да се обидам да кажам некој против аргументи кои што ги побиваат овие тврдења на Социјалдемократскиот сојуз

и на членовите од ПДП.

Првата теза е дека во текот на трката се смениле правилата. Втората теза е дека незаконски е да им се прекине мандатот на Државната изборна комисија.

Третата теза е дека се спроведува реваншизам.

Четвртата теза е дека законите од овој Парламент се конфузни.

И петата теза е дека регуларноста на претседателските избори се доведени во прашање.

По однос на првата теза дека во текот на трката се променуваат правилата, доколку видите што се менува, ќе видите дека воопшто правилата не се менуваат, правилата се истите, се менува човекот кој што ја води Државната изборна комисија. Значи се менува судијата. Во текот на расправата слушнавме неколку примери и можеби не ми е стил, но јас сега ќе употребам таков стил, еден пример. Замислете има натпревар од две екипи со по 11 членови и на судијата му текне да ја собере телесната тежина на едната екипа и утврди дека едната е потешка за 100 килограми и одлучи да има уште двајца играчи, едната екипа да биде со 13 играчи, а другата со 11, само за да се изедначат тежините. Тоа е едно провизорно толкување на таквиот арбитар. Собирањето на гласачите од мнозинската и од пропорционалната листа, со употреба на некоја формална логика тоа значи.

Второ дека незаконски е да им се прекине мандатот на членовите на Државната изборна комисија. Оваа теза не држи иако се повикува токму на Законот за избор на пратеници, што беше донесен неодамна, затоа што таму е наведено дека мандатот им трае четири години. Меѓутоа, има суштинска разлика помеѓу тој закон и споменатиот закон, претходно некој од пратениците го спомна Законот за радиодифузија. Таму исто така е наведено на кој начин може и мандатот да биде прекинат. Во овој закон воопшто тоа не е наведено.

Значи, ако Собранието донесува одлука за избор на Државната изборна комисија, Собранието може да донесе и одлука за смена. Во овој закон не се наведени неколку точки, а во Законот за радиодифузија децидно се наведени, доколку е извршено на пример дело за кое е пропишана казна за време траење од шест месеци или ако се осудени за дела што ги прават недостојни за вршење на таа функција, како и за неоправдано отсуство. Значи, таму се наведени, а во овој закон тоа не е наведено.

Третата теза на СДСМ е да спроведува реваншизам. Таа теза исто така воопшто не држи. Десет месеци беше оставена госпоѓата Ингилизова и нејзините членови во Изборната комисија да работат. Не беше спроведен никаков реваншизам спрема нив. Меѓутоа, при првата прилика кога можеа да ја искористат, тие што направија? Внесоа уште неколку играчи од поранешната владеачка структура.

Четвртата теза дека законите во овој Парламент биле конфузни, јас би сакал да се послужам со дел од дискусијата на претседателот на Парламентот, кој што јасно ги спореди работите на претходниот Парламент и на овој Парламент, конфузноста на овие закони да се спореди со конфузноста на тие закони што ги донесе претходниот Парламент. Значи и оваа теза потполно не држи.

Петтата теза е всушност, најопасната теза, која ги искажува и мотивите на СДСМ за целокупната реакција, а таа теза е дека регуларноста на постојните избори е донесена во прашање. Предложените ценети судии се членови на Врховниот суд. Тие судии, колку што се сеќавам јас беа избрани во времето кога СДСМ беше на власт. Сега дојде момент, кога Вие почнувате и во нив да се сомневате. Меѓутоа, мотивот зошто почнувате да се сомневате, јавно сега почнавте да кажувате. Мотивот според мене е, Вашите јасни сознанија дека и овие избори ќе ги изгубите и си оставате на мала врата, дека ако ги изгубите изборите, дека се водеше заради нерегуларно и заради нерегуларноста сте ги изгубиле. Не дека не заборавил народот кој бил СДСМ, па сега веднаш ќе гласа. Едноставно, си оставате мала врата за да дадете објаснување, зошто евентуално би ги изгубиле изборите.

ЉУБЕН ПАУНОВСКИ:

Господине претседателе, почитувани пратеници, веќе по трет пат водиме расправа околу прашањето за Државната изборна комисија.

Пред да изнесам некои размислувања, кои се битни околу целата оваа работа, кои лично ги мислам, а голем дел се од името на Пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, би посочил една констатација што преовладуваше во дискусиите во текот на вчерашниот и денешниот ден, што може да произлезе и од многу честото прашање дека, е нејасен моментот зошто се поведува иницијатива и има Предлог одлука за разрешување на претседателот на Државната изборна комисија и на членови, па се до констатацијата на оваа недоумица дека, наводно, токму претседателот на

Државната изборна комисија и некои од членовите не им се бендисува на десната страна од Парламентот.

Значи, од една страна се коментира прашањето на правото, регуларното работење, односно деловничкото, процедуралното и т.н., а од друга страна нештата се дефинираат по прашање на симпатии. Дали на некој некој му е симпатичен или некој му е антипатичен.

Нашето мислење е дека целата оваа постапка, што беше спроведена, што произлезе од Комисијата за избори и именувања е заснована и на факти. Тие факти се: оправданоста на оваа иницијатива на Предлог одлуката за разрешување и именување нов претседател на Државната изборна комисија и на членови, прашањето на законитоста, на кое толку овде се повикуваа и прашањето на легалноста или легитимноста. За нас сите овие три прашања се максимално регуларни, според тоа и на денешната седница Пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ го застапува тој став.

Бидејќи се направија огромен број на шпекулации, што за нас тоа е разбирливо, според наше убедување и разбирливо мислиме дека е за јавноста, бидејќи сме влезени во едно предизборие, во еден период кога максимално ваквите прашања се користат за предизборна кампања.

И тоа не треба воопшто да е спорно, и нас лично како Пратеничка група тоа не не загрижува таа употреба или злоупотреба, меѓутоа фактите ценам дека треба да бидат образложени на оваа седница, а и причините на нашето однесување после легалното и законското донесување на одлуката која потоа беше оспорена или прогласена за недонесена, која според нас е донесена и легитимно со постоење на кворум.

Имено, за причините за да биде разрешен претседателот и членовите на Државната изборна комисија и да бидат поставени нови, знаете дека во овој Парламент во ниеден момент во овие десет месеци не беше во било која смисла оставена дилемата, дали Државната изборна комисија со тој состав што е треба да продолжи да работи или не. Тоа во ниеден момент не беше поставено. Промената на составот на членовите на Државната изборна комисија и другите изборни комисии од редовите на партиите кои се застапени во новиот состав на Парламентот, е нормална работа што треба да се случи.

Значи, таа промена беше прифатена со можност која беше

предложена на седницата, кога се донесуваа измените и дополнувањата на Законот за пратеници, членовите на Државната изборна комисија и во изборните комисии од редовите на судиите, генерално, темелно, од корен да не бидат променети од единствена причина, како став на позицијата, на Владината позиција која во Парламентот функционира како три партии, ВМРО-ДПМНЕ, ДПА и ДА, за да не се почне тој голем политички маркетинг уште пред да бидат распишани изборите. Тоа е едната причина и главна, и втората причина што и ние се согласувавме дека не го спориме квалитетот и непристрасноста во работењето на тие членови од редот на судиите, иако имавме појави на голем број забелешки во текот на спроведувањето на минатите избори.

Иако во образложението на Пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, дека судиите пред се во Државната изборна комисија, па и во другите изборни комисии кои се членови, дека не треба да продолжи истиот принцип дека мора да бидат тие од редовите само на судиите, бидејќи со таа огромна бројка на неколку стотици судии кои се ангажирани на ваков начин, прво неколку месеци додека се спроведуваат изборите тие луѓе мора во најголем дел од својот ангажман да бидат присутни во оваа работа, а не во својата матична, основна дејност, да ги извршуваат своите работи во судовите, каде што како што се вели има и неколку стотици илјади или десетици илјади нерешени парници.

И втората работа, од искуството од претходните избори се покажа дека барем незадоволството на политичките партии во текот на спроведувањето на изборите, најчесто се фрлаше врз самите членови во изборните комисии и најповеќе врз судиите. Тоа е едната работа.

И другата работа, која по правило може да биде исто така злоупотребувана дека, некои судии се под надлежност или да не речам под пристома на одредени политички партии. Ние од ВМРО-ДПМНЕ го поставувавме ова прашање и инсистиравме да се има разбирање и да примениме една нова пракса, да не ги исклучиме судиите да учествуваат во овие изборни комисии, но не да биде дефинитивно и гарантирано правило дека само од редот на судиите се.

Од тие причини, во законот има една сосема нова одредба, која е потпишана во својство на претседателот на Собранието господинот Саво Климовски, седница на која претседаваше исто така претседателот на Собранието, објавена е во "Службен

весник на РМ" број 50 од 4 август 1999 година). Општата одредба е многу јасна дека, поранешните зборови во одредбата "судиите на Врховниот суд на Република Македонија" сега се бришат и се заменуваат со нова одредба "од редот на правниците" дипломирани и т.н.

Според тоа, за законитоста преодната одредба што е усвоена, е усвоена од причина да не се политизира целата ситуација пред да започнат и да бидат објавени изборите, дека со промената на овие членови во овие изборни комисии некој има намера да постави свои луѓе и ние исто така прифативме да се елиминира таа политизација околу овие претстојни избори, да се стави преодна одредба во која членовите што се затекнале, а се од редот на судиите ќе ја извршуваат функцијата до истекот на мандатот.

Значи, тоа не се однесува на персонална гаранција за извршувањето на мандатот. Тоа се однесува дека функцијата ќе трае до истекот на мандатот. Значи, по принципот како што им престана мандатот на овие членови кои беа делегирани од редот на партиите кои беа во минатиот Парламент, бидејќи настана промена во Парламентот, тие не го исчекаа својот мандат до крајот, бидејќи имаме нов состав во Парламентот. Но, за да нема дилеми околу судиите за кои велевме дека се неутрални, ќе има сомнежи ако ги промените, владеачките партии ќе постават свои луѓе од редот на правниците и т.н., ние се согласивме да има една преодна одредба, да се врши функцијата од оние кои се затекнале, во случајот од редот на судиите, но доколку тоа не е гарантирано вршење на функцијата, значи тие немаат неограничен имунитет, тоа го нема ниедно суштество на оваа земјина планета. Во самата природа меѓу животинскиот свет владее некој напишан закон на меѓусебно почитување и рамнотежа, а меѓу луѓето во историјата не се памети дека некој имал неограничен имунитет на своето дејствување, па за жал и на живеењето, бидејќи животот има почеток и крај.

Според тоа, доколку било кој од овие судии постапува или ја наруши законитоста во постапката и пристапи кон некои слободни толкувања и импровизации, кои можат да го нарушат текот на изборната постапка многу сериозно, во тој случај ако биде отповикан, разрешен се применува новата одредба, бидејќи таму нема продолжување на оваа преодна одредба дека, ќе го извршуваат мандатот и доколку евентуално направат грешки, мора да биде нивниот заменик именуван пак од редот на

судиите. Тоа дополнување по преодната одредба го нема. Значи, штом се изгласа недоверба за одреден член од редот на судиите, потоа стапува во сила новата одредба која вели дека може покрај од редот на судиите да биде и од редот на било кој правник со десет години работно искуство, положен правосуден испит, да не е член на партија. Доколку имаше потреба и натаму да биде од редот на судиите, оваа преодна одредба ќе имаше дополнување.

Покрај тоа што ќе го извршуваат мандатот, доколку дојде од било кој причини или од природни причини, да не спомнувам кои, може да доживее било каква несреќа член во овие изборни комисији од редот на судиите, не стои одредба која ќе биде продолжена во ова објаснување повторно од истиот ред на судиите да се бира неговиот заменик. Значи, законитоста според ВМРО-ДПМНЕ од овие причини е многу јасна.

Тоа што сака некој од оваа говорница да ги толкува работите и да ги проблематизира, тоа е прашање лично на пратеничка група и т.н.

Околу законитоста, како и околу другите две прашања, нас не чуди како пратеничка група зошто пратеничките групи кои ова го оспоруваат, како ние што постапивме дека имаме добра волја да се реши по било која основа ова прашање, или во Парламентот или на друго место, зошто не излегоа во јавноста или во овој Парламент и да побараат: ние бараме, без разлика што ја оспоруваме донесената одлука, да биде објавена во "Службен весник", бидејќи секретарот на Собранието нема право да толкува и да зема самоволни однесувања, ингеренции што се во негова надлежност и да не објави во "Службен весник". Зошто вие господа не извршивте притисок, што ви е доличен, пратенички, парламентарен, па и политички, таа одлука оној што е надлежен да ја објави, а потоа да ја спорите на Уставен суд?

Еве, јас Ве подучувам сега да побараме најстручно толкување од Уставен суд, кое би ни го донеле, нека заседаваат ако треба една недела, десет дена, покрај тоа што ние ќе донесеме сега одлука, бидејќи мораме својата работа да ја завршиме, тоа толкување да го направат. А никој не реагираше, само се правеа шпекулации, никој не реагираше да постави прашање секретарот на Парламентот, има обврска според законот да ја објави одлуката. Само ние на тоа инсистиравме, од за нас непознати причини не е објавена и

поради сето тоа пројавуваме толку добра волја да разговараме и понатаму, без разлика што тврдиме дека е законски донесена целата оваа работа.

Втората работа околу оправданоста на носењето на Предлог одлуката за разрешување на претседателот и некои членови во Комисијата и именување нови. Видете, господа, ако има потреба ќе се вратиме назад во минатиот период околу работата на Државната изборна комисија. Меѓутоа, за нас беше најбитен аргументот кого никој не го предизвика, ниту партиите кои се во коалиционото мнозинство во Парламентот, ниту партиите кои се во опозицијата. Тоа го предизвика страсното хоби за екскурзии на госпоѓата Ингилизова. Видете, само втора седница непосредно пред изборите, кога пристапи да ги подготвува, госпоѓата Ингилизова направи повторно некоја екскурзија во толкување на Законот. Па ако членовите на Државната изборна комисија, кои се од редот на партиите застапени во Парламентот, можеме да очекуваме поради политички интереси да се обидат да сондираат можности, дали ќе издејствуваат одредени толкувања на законите, да им бидат издвоени, па да остварат некој свои интереси. На крајот, во политиката тоа е дозволено. Меѓутоа, членовите од редот на судиите за тоа биле поставени тие и затоа и понатаму ќе бидат поставувани и од редот на судии и од правници со положен правосуден испит, за да бидат неутрални со својата стручност и познавање на законот, а не со своето толкување и со постојано правење екскурзии, како минатите парламентарни и последните избори, кога ноќта три или четири решенија беа потпишани, прогласени пратеници, телевизиите ги промовираа пред целата македонска јавност, а потоа госпоѓата претседател на Државната изборна комисија заборавила наводно дека не дала добри инструкции, па порача да се повлечат тие решенија. Па добро, нели преминавме преку таа екскурзија? Овој пат ниту позицијата, ниту опозицијата придонесе за тоа да им се случи толку сериозна грешка, која според нас беше максимално сериозен знак дека, спроведувањето на изборите може да отиде во несакан правец и да се случи да не даде господ нечија грешка, не мора нејзина туку било чија грешка, или колективна на таа Државна изборна комисија, околу последните моменти на спроведување на изборите и потоа на кого ќе ја фрлеме грешката и обвинувањето? Најверојатно тогаш на мнозинството кое не ја искористи

можноста, не можноста туку одговорноста да ја санкционираат превентивно незаконската постапка на претседателот на Комисијата. Тогаш ќе бевме ние виновни. Затоа пристапуваме навреме, без разлика, ние жалиме што госпоѓата Ингилизова оваа грешка не ја направи можеби пред пет месеци, ако веќе ја направила, морала да ја направи. И ние не сме моќни на неа да и диктираме, да ја замолиме - видете, ако имате намера да правите грешка, госпоѓо Ингилизова, направете ја пред пет месеци, затоа што сега сме пред 30 дена пред избори. Па таа ја направи таа грешка лично и ние пристапиме кон нешто да не бидеме обвинувани за недај боже грешки околу финалот на изборите, а таа грешка е следната.

Прашањето на 5%, видете господа, во Законот за пропорционалната листа стои дека влегувањето со тој праг 5% при избор на пратеници дека се смета според пропорционалната листа колку ќе се оствари. Прагот е 5% и сметањето е на таков начин. Сега доаѓаме видете во каква ситуација.

1998 година госпоѓата Ингилизова потпишува одлука со која Социјалистичката партија нема пратеник во Парламентот врз основа на критериумот од 5%. 1999 година предлага лично, на седница на Државната изборна комисија, толкува лично и става потпис на одлука врз исти критериуми со различно толкување и промовира дека Социјалистичката партија има право на свои претставници во комисиите.

Видете, ние немаме ништо против да има Социјалистичката партија. Напротив, нам би ни одговарало да има токму Социјалистичката партија, бидејќи на пример еве Социјалдемократскиот сојуз во тој случај, ако не е Социјалистичката партија, Социјалдемократскиот сојуз ќе има можеби уште 30 места каде што ќе има свои претставници. Значи, нам ни одговара Социјалистичката партија да влезе во изборните комисиии. Мислам дека тоа е многу јасно, но ние се бориме против непринципиелното работење, незаконското и правењето на страшни превиди на госпоѓата претседател кои се повторуваат, еве од тие екскурзии, потпишување на прогласување на пратеници во 1998 година, па повлекување на сите тие работи и т.н., па сега до повторна екскурзија кога потпишува нов документ врз основа на исти критериуми, поинаква одлука носи. Сега, ако еден претседател на Државна изборна комисија, кој е најодговорен за

спроведување на избори, 1998 година потпишува документ каде што прогласува дека Социјалистичката партија нема 5%, бидејќи не им дозволува да има пратеник по таа листа, 1999 година прогласува дека има 5%. Некаде имаме грешка. Тогаш да го вратиме Парламентот во 1998 година и треба господинот Љубисав Иванов - Синго можеби, не ми е јасно зошто не го поставува тоа прашање, зошто не му се овозможи уште еден пратеник во Парламентот да има. Мора да има една вистина или уште еден пратеник во Парламентот и ова да го прифатиме или треба и ова да се брише.

ЉУБЕН ПАУНОВСКИ: (Продолжение)

Дефинитивно втората работа и толкувањето дали може да се рачуна и пропорционалната листа и мнозинската бројот на гласовите.

Видете господа, има еден неприкосновен принцип кој не може веќе никако да се толкува. Еден човек, еден глас. Доколку една партија пријави пропорционална листа и мнозинска и на мнозински систем исто така има свои кандидати, таа ќе мора само врз едниот критериум да биде земена во предвид, а може да има политичка партија која ќе рече дека ние не сакаме да истакнеме пропорционална листа на овие избори, затоа пак кај нејзе ќе се примени критериумот при вакви ситуации да се земат во предвид гласовите кои ги добиле на мнозинскиот систем. Но двата принципи не можат да се применат. Ако претседател на комисија, а посебно ДИК тоа основно правило не го знае и дозволи да се наруши принципот еден човек, еден глас, господа ние не спориме за нејзината стручност онаму каде што работи, ние тврдиме дека има грешка од големи размери направено кои можат да ги донесат изборите во несакан правец. Го знаете примерот, ако еден граѓанин нека биде определен за една партија, тој ќе гласа за пропорционалната листа за таа партија и ќе гласа за нејзиниот кандидат за пратеник во тоа избирачко место од истата партија. Според тој принцип еден човек дал 2 гласа и ваму и таму, Македонија има милион ипол гласачи, во тој случај госпоѓата Ингилизова ја донесе на 3 милиони гласачи. Дали Македонија има 3 милиони гласачи?

И околу прашањето за легитимноста и легалноста. Видете, јас забележав и на вчерашната седница и на денешната, точно е дека претседавачите имаат голема одговорност. Ние ќе ги критикуваме и натаму, ќе спориме ако треба ќе полемизираме и жестоко. Претпоставувам дека таа улога е

многу тешка и затоа се тука во прашање интерпелации и неверба и т.н. Меѓутоа и вчера тоа го забележав и денеска и тоа сум го забележал и на седниците во минатиот мандат. Кога почнувале седниците се поздравуваат колегите пратеници, претседателот констатира дека има мнозинство и почнува да работи седницата. Истиот принцип беше кога и господинот Стојановски ја водеше седницата.

Затоа за да примениме, ќе се навратам на она што сакам да го објаснам натаму, за да примениме некои барем можни правила на однесувањето кога ќе влеземе во сала господинот претседател да ги поздрави пратениците и да побара веднаш да се регистрира на листата дали имаме мнозинство. Затоа што видите, може да излезе од било каква седница на странска делегација, или на домашни седници од утрото до 12 часот тие наместо да побара пребројување фактичко да почнеме со кворум. Видете, на крајот и кворум да има, не е исто да имаме 65 пратеници и 74 пратеници во салата. Собранието мора да знае, бидејќи води стенограми со колку пратеници почнала седницата. Тие стенограми веројатно Собранието не ги прави тие трошоци колку да личностите кои тоа го прават да ги покажуваат камерите тука.

Значи ова се правело и во минатите мандати, можеме да ги повикаме стенограмите, јас сум ги гледал некои, ќе видите дека на ист начин е стартувана седницата. Така што ние можеме да воведеме некој ред, тоа правило, тој принцип, иако минатиот состав на Парламентот, добро еве се погрижил да ја опреми салата во многу квалитети, веројатно тие што биле платени за сето тоа и задолжени ја извеле целата оваа работа. Меѓутоа, направиле една грешка. На вратите треба да постојат тие автомати во кои со картиците ќе се легитимираме при излез и влез и без да се легитимираме со таа картица вратата нема да се отвора, таа ќе биде блокирана, ниту пак ќе можеме да влеземе ако не се легитимираме. Јас го прашувам минатиот состав, бидејќи добив информации не тврдам дека се точни, таа техника била понудена, можеби била скапа, во тоа не навлегувам, не била поставена.

Според тоа, околу ова правило исто така Претседателството го замолувам да го разгледа, да ги елиминираме овие работи со кои се прават големи шпекулации. Но и овде една работа мене никако не ми е јасна. Ако јас спорам некоја одлука, ова драгоцено опремување на салата што чини многу скапо, многу пари, снимаат пет камери, зошто господата кои ова го оспоруваат не ги замолија стручните служби, односно

техничките да ја вратат седницата на која се донесе одлуката според нас законски, легално и оправдано, да ја вратат на 16 часот и 52 минути, бидејќи на 16 и 53 минути беше гласањето, да ја вратат со сите 5 камери и да ја прикажат овде пред нас дали имаше кворум или немаше кворум, а не како што се проблематизира дури до неразумни граници, мислам се понижваме сами себеси во овој дом, не е битно дали само еден пратеник тоа го тврди, да тврдиме дека физичкото присуство во салата не е кворум. Ве молам, ако не е кворум, дајте тука да донесеме кукли. Па кворум е физичкото присуство. Сега имаме една друга работа. Тоа што 15-тина пратеници од страната на опозицијата не го искористија правото, меѓутоа и одговорноста, видите тоа е дефинитивна одговорност што треба да ја сносит вие. Доколку пратеник не искористи можност да вклучи копче за, против или воздржан, кога системот се вклучува за гласање, тој пратеник е регистриран како да е отсутен од салата, бидејќи ова е техника, излегува хартија, а не излегуваат фотографиите од вас, или од нас.

Според тоа, вие имате голема обврска пред вашите гласачи каде што сте добиле мандати од оваа говорница да им одговорите, зошто бегате од работата на седницата на Парламентот со тоа што не гласате. Вие ги изневеривте нивните гласови кои ви ги дале вас. Мора да гласате господа, за тоа сте избрани, а не да правите после овде малверзации дека, пратеничките групи односно целата работа ја фрливте на ВМРО-ДПМНЕ, заборавивте дека ДПА гласаше и упорно стои дека законска е одлуката и легитимна. Нејзе ја заборавивте, таа не постои тука. Јас не можам да се изначудам трето продолжение, зарем мислите дека таа не постои како партија, или прашањето е во тоа што се загроени. Еве јас иако се извинувам, немав намера, ниту имам намера да спомнам околу претседателските избори, или се плашите од нашиот кандидат. Јас знам дека е тоа и затоа целата вина ја фрлате на нас. Меѓутоа, за тоа има избори, ќе дојдат, стрпете се малку. Впрочем и околу законите, ние дадовме вакво соопштение дека ние сме спремни да се преиспита целата таа работа. Меѓу другото и претседателот на Собранието имаше информации, стартни информации за прашањето на кворумот. Лично јас тврдев дека се погрешни, лично тврдев и тврдам дека тоа може да се докаже. Од тоа настанаа низа проблеми околу сето тоа. Ставот на ВМРО-ДПМНЕ и тогаш и сега е дека е законски, легално донесено и оправдано. И ние понудивме можност да се разреши овој цел случај според можностите на

консултации во Парламентот, или дефинитивно според следната можност, одлуката да биде објавена во Службен весник, а потоа господа повелете, спорете ја. Од опозицијата партиите и ДА се понуди да ја спори. Ние бевме спремни на тоа и тврдиме дека ќе беше потврдена. Тоа е едната можност. На таа можност сите се изјаснивте дека ќе ја спорите пред Уставен суд, ниеден од вас немавте храброст да побарате прием кај претседателот на Собранието, на тоа имате право, мора да ве прими и да побарате одговор зошто господине претседателе не се објавува одлуката? Ние ќе бевме среќни да беше објавена. Зошто не отидовте тоа право да го искористат, зошто ја лажете оваа јавност дека сте многу демократи, а од друга страна излегувате од оваа сала и велите нека стои вака необјавена, таман ќе ги критикуваме за изборите, таман е периодот. Ние отидовме кај претседателот на Собранието и побаравме да биде објавена. Не е објавена. И чекавме да се изначудиме до кој степен ќе го правите овој театар. Еве ја нудиме и новата можност. Господа и за ова ќе имате и за овој состав проблеми. Ние во јавноста на Прес - конференција изјавивме: 100 варијанти да предложевме ќе беа сите одбиени, само да се искористи оваа шанса за политички маркетинг околу претседателските избори. Јас знам дека се плашите од нашиот кандидат. Меѓутоа, еве спремни сме ако вие сте согласни понудете вие ваш предлог за претседател на ДИК, јас ви тврдам дека пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ ќе го прифати. Предложете. Нашето убедување господа е дека овие три дена, овие три седници се прави жал за госпоѓата Ингилизова. Очигледно некој тешко може да се откаже од тоа да биде таа претседател на ДИК. Ние рековме дека немаме ништо против и воопшто тоа не го споревме, ниту вие тоа го направивте, ниту коалицијата, или мнозинството. Тоа го направи самата госпоѓа Ингилизова, повторно влезе авантуризам. Тоа не може да се случува. А што се однесува до спорењето на законите во минатите мандати кога вие бевте доминантно мнозинство во Парламентот, според направените консултации 144 закони ги има оспорено Уставниот суд. Досега во 10 месеци на работата на Парламентот, ниеден не е оспорен. 144 закони ви се оспорени, а тоа е многу сериозна работа.

И во сето ова има една многу чудна работа тврдењето дека мандатот на што ќе се навратам дека членовите од редот на судиите дека не треба да се менуваат поради тоа што стои таа преодна одредба. Пратениците во било кој состав на Парламентот имаат имунитет до одреден степен. Дали тоа значи

дека со ова ваше барање дека мандатот, траењето на мандатот е гаранција да не се променуваат членовите, а тоа значи неприкосновен имунитет. Па тогаш ние што да речеме господа. Дали тоа значи дека било кој пратеник или било кој именуван избран функционер поради ова ваше тврдење може да си вообрази дека, може да краде, да лаже, или недај боже да убива, па потоа кога словото на законот ќе биде поставено, ќе му се покаже, тој ќе рече: се извинувам, тоа може да чека, бидејќи функцијата која мене ми ја дале, јас сум избран, не може да чека.

Па вие со тоа што го тврдите повикувате на многу деликатна состојба која некои во теоријата ја викаат анархија. Мандатот господа никому не му е ограничено даден и во него да прави што сака. Сега не знам дали се во прашање и некои порано неактивирани, а сега активирани кривични пријави, или процеси кои сега се отворени за поединци кои биле во минатата власт во тие гарнитурни, дали сега се бара кога тоа го правеле што стои во овие кривични пријави им траел мандатот, па сега не треба тоа да го земаме во предвид. Има многу сериозни прашања во нештата што ги тврдевате кои беа според мене една прилично несреќна ситуација што се обидовте да ја искористите, што за жал воопшто не успеа.

Меѓутоа има одредени тврдења кои се многу проблематични, доколку почнеме да ги анализираме можеме да дојдеме во ситуација каде што не ќе постојат други термини освен терминот анархија, доколку мандатот му е загарантиран на секој човек. Ниеден пратеник нема право на неприкосновен имунитет. Многу има јасни правила какви се тие.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Љубен Пауновски.

Господа пратеници, ако имаме намера денеска да донесеме одлука, а овде имам пријавено само од позицијата 5, 6 дискусанти, тогаш јас ги молам после излагањето на господинот Пауновски, ако сакаат и ако има нешто ново не можам да им забранам да кажат, а ако не, тогаш да не се повторуваме.

ЉУБЕН ПАУНОВСКИ:

Господине претседателе, како што соопштивте дека има пријавено само од позицијата, од мнозинството дискусанти доколку е така, Пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ јас ги повикувам пратениците да се повлечат од правото барањето на дискусии во интерес на по ефикасната работа. А доколку има други пријавено.

САВО КЛИМОВСКИ:

Нема други пријавено.

Доколку нема, да прекинеме со расправата.

Ги молам сите пратеници кои што се надвор да влезат во салата во рок од 5 минути за да пристапиме кон гласање.

ЛАЗАР КИТАНОВСКИ:

Јас мислев да дискутирам, меѓутоа очигледно дека претседавачот ја затвори расправата, тогаш ќе кажам само како ќе гласам, за да го искористам моето деловничко право.

Но не би се јавил за дискусија да не беше овој обид од последниот дискусант, кој преку својата дискусија целата оваа заврзлама околу менувањето на членовите на ДИК, да го претстави како да е вина на опозицијата. Иако целата јавност знае дека, главниот проблем настана во борбата меѓу двете владеачки партии, на кој начин да имаат поголемо влијание во ДИК. Се друго е прашање на техника. И тезата дека ние се плашине заради вашиот кандидат, е сосема спротивна. Целата оваа ујдурма настана во моментот кога двете владеачки партии проценија дека, двајцата нивни кандидати ќе поминат не со она очекување кое го имаат нивните партии, а се со намера да се најде решение во кое ќе се бара личноста која ќе претседава со македонскиот Парламент како шеф на државата. Доста се лажеме, посебно после овие говори на претходниот дискусант и да се импутираат сосема други причини дека вие бевте решени да ја менувате Државната изборна комисија и ќе најдевате ако не тие 5%, некоја друга причина. Дури после опасноста која ја сфативте дека ги загрозувате своите позиции и дури после договорот, практично го направивте вие компромисот. И немојте да не терате ние да ви го правиме вашиот кворум.

Веројатно сте чуле за бојкот кој вие го применувате, кој дури го најавувате за изборите за претседател, а не пак во Парламентот. И затоа ве молам да не држите лекции за тоа кој е одговорен за оваа состојба и причините се сосема политички.

И од тие причини јас и Пратеничката група на СДСМ ќе гласа против предлогот кој е даден денеска, не навлегувајќи во квалитетот на судиите и претходните и сегашните. Тие се само жртви на еден меѓусебен заговор кој го воведете вие партиите меѓу себе, кои сте во владеачката коалиција.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на г-динот Лазо Китаноски.

Дали уште некој сака да се изјасни како ќе гласа.

Има збор господинот Александар Флоровски.

АЛЕКСАНДАР ФЛОРОВСКИ:

Ќе кажам како ќе гласам, но претходно да сакам да кажам нешто.

Она што сметам дека треба да го кажам до скоро, да ви кажам, не знаев дека во сала имаме македонски Нострадамус, кој знае како се договараат политичките партии.

Тоа е господинот Китановски. За таа работа за која говоревте прв пат слушам.

Многу работи беа кажани овде како ваши видувања, тези, контра тези, искажани тешки квалификации, па ќе се обидам на некој од нив да одговорам.

Очекував г-динот Тито Петковски да стане, нели има функција на претседателски кандидат. Но, ќе одам по еден редослед.

Прво, да одговорам на неговите обвинувања, ако можеме да дадеме квалификација се обвинувања.

Терминот фарса, конкретно за работењето на ВМРО-ДПМНЕ и она што се случува овие два - три дена. Ако говориме за фарса, само ќе ве потсетам на вашето седумгодишно владеење, кое не беше ништо друго освен фарса. Времето од 10 месеци поминато не значи дека некој заборавил или има кратко памтење што вие правевте за тие 7 години. Така да таа квалификација обично би прилепувала на СДСМ. Вашето владеење беше фарсично, во најмала рака.

Околу терминот пазарење, дека Георгиевски и Тупурковски се договарале во "Галија", а вашиот лидер бараше озаконување на пиењето кафе, како категорија законска или уставна, како сакате крстете ја. Тоа беше вчера кажано. Нели размислува дека би било исто така добро да се озакони пиењето виски, жолта, а можеби шмркањето кокаин.

Дека промените пред избори се можност за фалсификување избори и искажаната сомнеж за регуларноста на изборите, што нели, наводниот пад на рејтингот на ВМРО-ДПМНЕ го правиме ние како политичка партија и дигнитетот на ДИК, само да ве потсетам во 1994 година на бледата фигура на господинот Најдановски. Вие самите го изложивте на потсмев. Го доведовте во една трагикомична ситуација човекот и мораше после тоа да се повлече, ако веќе говориме за дигнитетот на ДИК.

Тоа не беше многу одамна. Тоа беше во 1994 година.

Воведот во нерегуларните и претседателски избори искажано од устата на вашиот претседателски кандидат, нели значи амнестирање од можниот пад на изборите кои следуваат, или не давањето поддршка од сопствената партија, СДСМ. Ако вие веќе знаете какви се односите во ВМРО-ДПМНЕ, ние знаеме какви се односите во СДСМ. Никој веќе не е наивен.

Она што г-ѓината Шеќеринска го искажа, како познати трикови од ВМРО-ДПМНЕ, конкретно за денешната седница, само би кажал следното: ако постојат трик мајстори во државата, тоа сте вие. Еден Хари Кудини или Девид Коперсон во новото време би ви позавидел. Тука мора да ви се признае дека сте трик мајстори пар ексаланс.

Дека законската процедура не е легитимна, имате Уставен суд, па имате шанса да оспорите. Впрочем г-динот Пауноски кажа дека 144 закони ви се паднати пред Уставниот суд. Што тоа треба да говори, дека работевте многу законски, многу чесно. Па сите ние гледавме па знаеме како работевте.

Дека доста ви е од приказните од ВМРО-ДПМНЕ се изнаслушавте за овие 10 месеци. Да ви кажам и Езов и браќата Грим се деца спрема вашите приказни. Ве молам, според она што 7 години го правевте на овој народ и на оваа држава. Хаосот кој го ствара ВМРО-ДПМНЕ, синоним за СДСМ класичен. Впрочем тоа го покажаа изборите во 1998 година. Добивте мандат кој го добивте, доживевте класичен нокаут.

Дека единствен критериум на ВМРО-ДПМНЕ е мнозинството во Парламентот, а кој беше вашиот критериум господа. 61 пратеник имавте во минатиот состав. Буквално, правевте што сакавте со државата. Тоа се факти со кои мораме да се соочиме сите ние, вклучително и вие, како чинители во тој период.

Доблест. Знаете прифаќам некој да ми говори за доблест, но ако е доблесен. Тоа е мислена именка за вас. Така во иднина ве молам кога ќе говорите, говорете за нешто што држи, што можете да го аргументирате овде пред нас, пред македонската јавност.

Дека некој не ги разбира дискусиите, сакате да кажете дека ние сме малоумни или случајно да не ви личиме на морони. Ве молам, дајте во иднина, овде сите сме возрасни, колку - толку размислуваме, разбираме. На крај нели сите

говори македонски, се разбираме. Не го разбираме она што не сакаме да го разбереме.

Околу правната држава, исто искажано од еден од последните дискусанти. Имавте прилика исто така 7 години да профункционира правната држава. Колку функционираше сите сме сведоци за тоа.

Ујдурмите на ВМРО-ДПМНЕ. Господине Китановски, за кои ујдурми вие говорите. Зарем имате лице да го кажете тоа. Ве молам, немојте. Ќе имате шанса да говорите за ујдурмите кога ќе дојде точката на дневен ред.

Околу видовитоста веќе говорев. За македонскиот Нострадамус не би повторувал.

Околу бојкотот тоа е ваше апсолутно право, кое никој не ви го спори.

Впрочем 27 пратеници сте, а 7 души се присутни сега овде. Каде се другите 20. Нели сте професионалци, земате плата од македонски даночници.

Толку би имал јас. Се надевам дека ќе имам шанса за реплика.

Инаку сум апсолутно за предложениот состав на ДИК.

САВО КЛИМОВСКИ:

Ве молам, ако може образложенијата како ќе гласате да бидат пократки.

Да не го искористиме тоа право како ќе гласаме, па да дискутираме половина час.

Овде на екранот имам три имиња кои сакаат да се изјаснат како ќе гласаат.

Тоа се господата пратеници Котевски Ѓорѓи, Поповски Никола и Јордан Бошков.

Јас немам право да не ви дадам збор да се изјасните како ќе гласате.

Според тоа се додека ве гледам овде на екран, вие сте присутни.

Ве молам, дали сакате да се изјасните како ќе гласате.

Господинот Ѓорѓи Котевски се откажува.

Молам господинот Никола Поповски да се искаже како ќе гласа.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Би сакал после претходната дискусија да ја вратам во парламентарна атмосфера, атмосферата која беше дволична за објект со висока.....

Би сакал во името на

парламентарната група, а се разбира и во мое лично име да кажам како ќе се изјасниме, согласно Деловникот по овој акт на Собранието.

Денес Собранието по кој знае кој пат се доведува во позиција да носи акти кои не се доволно промислени, акти кои немаат јасни правни, деловнички, уставни и законски мотиви, се разбира освен длабоко политички мотиви кои мора да се на страна од овој Парламент и затоа пратеничката група на СДСМ, не ќе може да се изјасни позитивно по ваквите акти.

Денешната одлука имено, по се што слушнавме денес е со длабоко политички мотиви и не се заснова на правниот систем во РМ.

Исто така би сакал да кажам или да повториме по повод ова изјаснување дека, одлуката што денес се става на гласање на дневен ред на ова Собрание, е спротивна на член 32 од Законот за избори и тоа значи дека сама по себе е доволно осмислена и нелегитимна и по наше уверување незаконска.

Исто така сметаме дека промената на Изборната комисија во текот на изборната процедура, значи дека се влијае на изборната постапка, затоа што дури и во временска димензија половина од изборните дејствија се преземени.

Исто така сме загрижени и крајно љубопитни, особено после последното финално изјаснување на господинот координатор на ВМРО-ДПМНЕ, после кои се повлекоа останатите 5 дискусии, очигледно согласувајќи се со него, во кои се примени една интересна логика, а тоа е дека судиите, вклучувајќи ја и ДИК како независен орган во РМ, е независна и има самостојност да ги толкува законите, се додека ВМРО-ДПМНЕ и владеачката коалиција не оцени дека таа независност е опасна и затоа тие треба да бидат променети.

Мислам дека, конечно со последната дискусија на г-динот Љубен Пауноски дојдовме до сржта на работите. Наше уверување е дека за оваа одлука не можеме да се изјасниме. Во оној момент кога ДИК како независен орган од политичките партии, од Парламентот и од Владата, толкуваше еден закон по свое видување, независно и суверено. Парламентарната група на ВМРО-ДПМНЕ во име нејзино кажа дека, таквото толкување за нив не е прифатливо и дека тоа треба да се санкционира со смена на двајца членови од трите можни членови на ДИК кои ги именува парламентарното

мнозинство по свое видување. Можеме да замислиме таа логика што ќе се случи ако некој во било кој основен апелационен или Врховен суд па дури и Уставен суд во иднина донесе независно некоја одлука, која според координаторот и мнозинството од Парламентот, нема да биде добро осмислена. Само да потсетам тука не се работи ни за крадење, ни за убиство, како што беше наводно протолкувано да се случува. Се работи за независен државен орган, кој има право да даде свое толкување на законот и тоа треба да биде закон, кога тие тоа ќе го направат. Меѓутоа, овој пат тоа толкување, конечно сфативме дека не е во насока на она што го мисли ВМРО-ДПМНЕ и неговата пратеничка група.

Од тие причини сметаме дека сега конечно излегува на површина зошто е сменувањето. Сите одлуки на ДИК ќе бидат претходно консултирани за да не бидат сменети, односно нивната независност овој пат застана, да се изразиме спортски, закачена на некој клинец во сидот на Парламентот и ќе се врати повторно кога ова парламентарно мнозинство ќе ја изгуби довербата и нема да може да управува со независните институции во државата, со судиите, со ДИК, со Врховниот суд, со апелационите судови, со основните судови, Републичкиот судски совет и сите други независни функции, на начин кој ќе ги прави длабоко и сериозно политички зависни од парламентарното мнозинство.

Од тие причини ние нема да гласаме позитивно за оваа одлука.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Никола Поповски.

Господинот Љубен Пауноски бара реплика.

Реплика нема на начинот на изјаснување. Така е во Деловникот.

Меѓутоа, има право г-динот Бошков да се изјасни. Реплика нема.

Ќе ве молам да го почитуваме Деловникот.

Има збор господинот Јордан Бошков.

ЈОРДАН БОШКОВ:

Почитуван господине претседателе, дами и господа.

Јас се воздржав во текот на целата дебата да побарам збор, односно бев најавен, но не исчекав до крај.

Не е тоа причината што нашиот координатор од ВМРО-ДПМНЕ побара да се повлечеме останатите, доколку ги има од

пратеничката група, да не бараат збор. Моја лична причина да не барам збор во текот на расправата беше, затоа што овде седеше еден лидер, двајца пратеници од СДСМ и можеби уште некој од ПДП, а јас да им говорам на пратениците од мојата група, па и на останатите коалициони партнери, немам амбиција да им говорам од ова место. Затоа јас се повлекох.

Јас за оваа одлука ќе гласам со "за", од многу јасна причина.

Некој добил команда над извесно возило, нека биде брод, кола или авион и го вози како што не е во ред. Дали треба и натаму да го вози. Дали после слетување на пример од пат во ендек треба тоа возило да биде управувано од ист шофер. Јас мислам не. Оттука, сосема на место е и овластен е Парламентот да го менува составот на Комисијата.

Сакам да ви ги пренесам моите впечатоци за оваа седница. Гледам двајца актери, мојата пратеничката група и пратеничката група на СДСМ цел ден беа активни тука.

Секоја чест, но мислам дека тоа не мора да е баш така и не баш убаво што така помина. Но, тоа е веќе зад нас. Инспирацијата за оваа седница и за вчерашниот ден, а и пред тоа ја имавме по една случка тука што било, а актери се почитуваниот г-дин Стојановски, потпретседател на Собранието и министерот Камбовски, имено околу тој амандман, на кој начин е внесено не менување на составот на ДИК од Комисијата. Ние за жал денеска немавме претставник од Владата.

Владата е независно тело и убаво е тука да биде присутен од надлежното министерство, бидејќи изборниот процес се однесува на целата држава.

Оттука, мислам дека тоа е еден мал недостаток, кој во иднина може да се корегира. Благодарам на вниманието.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Јордан Бошков.

Имаме уште овде кој ќе сака да се произнесе како ќе гласа.

Господинот Пауноски има збор.

ЉУБЕН ПАУНОСКИ:

Почитувани колеги, главно јас се произнесов како ќе гласам, причините ги образложив, значи ќе гласам за оваа предлог одлука.

Меѓутоа, сакам да соопштам нешто што е многу битно, пак во контекстот на начинот на кој ќе гласам, а за кое говорев,

но за жал морам да го повторам.

Овде беше наводно речено дека на некого дефинитивно што овде се случува. Значи, било кој што ќе се дрзне да толкува и врз тоа толкување да донесе некакви решенија, било каде, во ДИК, во суд и т.н., дека ќе биде санкциониран. Видете господа, навистина овде дефинитивно се поставија некои работи. Ние упорно и на оваа седница и на минатите говоревме дека, ние се бориме за примена на Законот, а сега овде доживеавме да слушнеме дека некој се бори и го легализира и му го даде правото на ДИК, односно на претседателот дека е во право што толкувал и што направил такви грешки.

Јас ви благодарам за тоа што го направивте и уште еднаш само да ве потсетам. Цело време пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ, бидејќи тоа е став и според гласањето и според дискусиите на ДПА исти, ние се бориме за примена на Законот и баравме да се разреши претседателот на Комисијата, затоа што пристапи кон толкување, а вие господа сте работеле прилично долго во Парламентот и знаете дека автентично толкување дава само законодавецот, односно овој Парламентарен дом, а на предлог на ЗПК. Сега, за некои работи јас веќе влегувам во ситуација до кој степен вие намерно се правите дека не ви се познати, бидејќи не верувам дека овие работи не ви се познати. Ние само се бориме за примена на законите, а сега со оваа дискусија што беше тука, навистина се потврди дека тие се согласуваат да толкува претседател на ДИК и наместо да примениме и ние да речеме, па добро, греота е човекот, нема смисла. Жал ми е.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Љубен Пауноски.

Ве молам, зарем сега сите поединечно ќе се изјаснуваме. Во име на партија се изјаснија двајца како ќе гласаат "за", а вие ако имате против г-дине Ѓорѓи Спасов повелете кажете како ќе гласате.

Имате право да кажете како ќе гласате, а не да реплицирате.

ЃОРЃИ СПАСОВ:

Дозволете ми да кажам дека ќе гласам против оваа одлука, бидејќи конечно и ова објаснување што сега го слушнав, станува јасно дека целокупната политичка игра и заврзлама што беше направена, е направена во функција да бидат сменети сите оние кои не мислат како пратеничката група на ВМРО-ДПМНЕ,

односно од овој момент во државата се воведува еден тоталитарен принцип, кој во основа гласи - секој кој не мисли со своја глава не и мисли добро.

САВО КЛИМОВСКИ:

Јас повеќе на екранот овде не гледам дека има некој кој како сака да гласа.

Ги повикувам сите пратеници да влезат во салата.

Ние имаме мнозинство и можеме да гласаме, но не да им ускратиме правото на оние кои се надвор.

Ако немаме такви да одиме натаму.

Бидејќи никој повеќе не бара збор, го заклучувам претресот и предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

За одлуката гласале 69 пратеници, воздржани нема, девет пратеници се против.

Констатирам дека Собранието ја донесе одлуката за изменување на Одлуката за именување претседател, членови на ДИК, секретар и нивни заменици.

Господа пратеници, сега сакам накратко јас да кажам нешто.

Ве молам да се сослушаме.

Кажавме што имавме да кажеме, во тој политички жар на размена на не истомисленици. Имавме различни гледања.

Јас сепак би сакал во име на сите нас овде, најнапред да им изразам благодарност на двата члена, досегашни членови на ДИК и да ја изразам прво благодарноста и нашето уверување дека ние не се сомневаме во стручниот и професионалниот интегритет на тие два члена. Токму имавме сомнение, можеби во некоја политичка пристрасност или непристрасност. Тоа го имаше, како што гледате и мнозинството на пратеници и тоа е добро. Но, тоа никако не би требало да се сфати дека ние се сомневаме.

Во исто време јас би сакал да ја искажам и личната благодарност, а и благодарноста на Собранието на соработката што ја имавме со Врховниот суд и посебно благодарност спрема претседателот на Врховниот суд г-динот Димитрија Димишковски, кој навистина во сите фази на разговор што го имавме покажа максимална кооперативност, покажа една професионална доблест и практично ја покажа определбата на независната трета власт, а тоа е судската власт, сепак да се вклучи, да ги почитува, пред се државните интереси, да се издигне

над партиските интереси и сепак да разговара со овие тројца судии, што денес ги избравме во ДИК.

Јас таа благодарност им ја изразувам во мое лично име и во името на целото Собрание.

Со тоа го исцрпивме дневниот ред на денешната седница и со тоа ја затворам 28-мата седница.

(Седницата заврши во 17,40 часот).